

ΜΟΝΙΜΟ ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Σύνθεση Κακούργιοδικείου : Λ. Μουγής, Π.Ε.Δ.

Μ. Χριστοδούλου, Α.Ε.Δ.

Μ. Α. Λοΐζου, Ε.Δ.

Αρ. Υπόθεσης: 6823/22

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

v.

1. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΜΗΛΟΥ

2. ΑΝΤΩΝΗ ΜΗΛΟΥ

3. ΓΙΩΤΑ ΜΗΛΟΥ

Κατηγορουμένων

Ημερομηνία: 26 Ιουνίου 2024

Εμφανίσεις:

Για την Κατηγορούσα Αρχή: Ο κ. Α. Αντωνίου.

Για τον Κατηγορούμενο 1: Ο κ. Γ. Πολυχρόνης.

Για τους Κατηγορούμενους 2 και 3: Ο κ. Α. Γεωργίου.

Κατηγορούμενοι παρόντες.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στην υπό κρίση υπόθεση ο κατηγορούμενος 1 αντιμετωπίζει τρεις κατηγορίες για τα αδικήματα της πρόκλησης εκτέλεσης εγγράφου με ψευδείς παραστάσεις, κατά παράβαση των άρθρων 341 και 337 του Ποινικού Κώδικα (κατηγορία 1), της απόπειρας απόσπασης χρημάτων με ψευδείς παραστάσεις, κατά παράβαση των άρθρων 297 και 298 (2) του Ποινικού Κώδικα (κατηγορία 2) ως επίσης και το αδίκημα της απάτης κατά παράβαση του άρθρου 300 του Ποινικού Κώδικα (κατηγορία 3). Αντιμετωπίζουν τέλος όλοι οι κατηγορούμενοι το αδίκημα της συνομοσίας για καταδολίευση, κατά παράβαση του άρθρου 302 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 (κατηγορία 4).

Αυτό που προσάπτεται στον κατηγορούμενο 1 είναι ότι μεταξύ των ημερομηνιών 1/9/2008 και 16/12/2008 στη Λάρνακα προκάλεσε τον Δώρο Λουκαΐδη να υπογράψει έγγραφο αναγνώρισης χρέους για το ποσό των 436.800 Ευρώ προβαίνοντας στην ψευδή παράσταση ότι το έγγραφο θα ήταν «τυπικό» και δεν θα είχε δεσμευτική ισχύ ενώ πρόθεση του ήταν να το χρησιμοποιήσει προς αξίωση αυτού του ποσού. Κατηγορείται επίσης ότι μεταξύ των ημερομηνιών 16/12/2008 και 14/5/2019 αποπειράθηκε να αποσπάσει από το εν λόγω πρόσωπο προβαίνοντας στη συνεχή ψευδή παράσταση ότι το ποσό αυτό είχε χρησιμοποιηθεί για τη διαδικασία αλλαγής χρήσης και οικοπεδοποίησης γης στη Ρουμανία αλλά και ότι μεταξύ Σεπτεμβρίου 2008 και 24/12/2008 απέσπασε από τον Δώρο Λουκαΐδη με δύο ισόποσα εμβάσματα σε τραπεζικό λογαριασμό συνολικό ποσό ύψους 200.000 Ευρώ αναφέροντας του ψευδώς ότι το ποσό αυτό συνιστούσε μέρος του κόστους για οικοπεδοποίηση 800 περίπου οικοπέδων ενώ το πραγματικό συνολικό κόστος δεν υπερέβαινε τις 100.000 Ευρώ. Κατηγορούνται τέλος όλοι οι κατηγορούμενοι ότι μεταξύ Σεπτεμβρίου 2008 και Οκτωβρίου 2010 συνωμότησαν μεταξύ τους να καταδολιεύσουν τον Δώρο Λουκαΐδη και να του αποσπάσουν το ποσό των 436.800 Ευρώ.

Για την απόδειξη της υπόθεσης της η κατηγορούσα αρχή κάλεσε 4 μάρτυρες και κατατέθηκαν συνολικά 53 τεκμήρια. Τα τεκμήρια 39-53 κατατέθηκαν εξ συμφώνου με την επιφύλαξη της κατηγορούσας αρχής ότι η σχετικότητα τους θα κριθεί από το Δικαστήριο. Οι κατηγορούμενοι επέλεξαν να παραμείνουν σιωπηλοί ενώ δεν προσκόμισαν και οποιαδήποτε άλλη μαρτυρία. Δηλώθηκε τέλος ως παραδεκτό γεγονός ότι κατά τον χρόνο που αφορούν τα τεκμήρια 52 και 53, η ισοτιμία μεταξύ Ευρώ και Lei ήταν 1 Ευρώ ίσο με 4,035 Lei.

Πριν προβούμε σε σύνοψη της μαρτυρίας να πούμε εδώ ότι ο συνήγορος για την κατηγορούσα αρχή προέβηκε σε εναρκτήρια δήλωση θέτοντας έτσι και το τι κατά τη θέση της αποτελεί το αντικείμενο των υπό κρίση κατηγοριών και την εκδοχή της. Θεωρούμε σκόπιμο να την παραθέσουμε περιληπτικά για καλύτερη κατανόηση της μαρτυρίας που τέθηκε ενώπιον μας και ακολουθεί παρακάτω.

Το προς κρίση ζήτημα είναι το παράπονο του Δώρου Λουκαΐδη ότι ο κατηγορούμενος 1 σε συνεννόηση με τους κατηγορούμενους 2 και 3 προσπάθησε

να πάρει ποσό για οικοπεδοποίηση γης στη Ρουμανία που ανήκε στον Λουκαΐδη. Το ποσό ψευδώς αναφέρθηκε ότι ανταποκρινόταν στο κόστος οικοπεδοποίησης αφού στην πραγματικότητα ήταν πολύ μικρότερο. Στο πλαίσιο αυτό υπογράφηκε σχετική συμφωνία μεταξύ παραπονούμενου και κατηγορούμενων 2 και 3 αφού τα χρήματα για την οικοπεδοποίηση, ως τέθηκε από τον κατηγορούμενο 1, τα πήρε από τα παιδιά του, κατηγορούμενους 2 και 3. Τέθηκε επίσης από τον κατηγορούμενο 1 ότι ήταν τυπικού χαρακτήρα δίδοντας την εντύπωση στον παραπονούμενο ότι το έγγραφο αυτό δεν θα χρησιμοποιείτο για οποιονδήποτε τρόπο. Επί της συμφωνίας αυτής οι κατηγορούμενοι 2 και 3 καταχώρισαν αγωγή, εξασφάλισαν Δικαστική απόφαση εναντίον του παραπονούμενου και στη συνέχεια προχώρησαν με πτωχευτική διαδικασία με την οποία εκδόθηκε διάταγμα πτώχευσης του.

Η υπεράσπιση αντίτεινε ότι και αποδεκτή να γίνει η μαρτυρία του παραπονούμενου δεν αποδεικνύονται τα αδικήματα που περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο.

Ακολουθως των ανωτέρω παραθέτουμε σύνοψη της ενώπιον μας τεθείσας μαρτυρίας.

Η αρχιαστυφύλακας 3624 Αγγελική Δαγκλή MK1, διερεύνησε την υπόθεση και παρέθεσε τις ενέργειες της προς το σκοπό αυτό ως αυτές καταγράφονται και στην κατάθεση της τεκμήριο 1. Προέβηκε στην κατάθεση των τεκμηρίων 2-20.

Ο Δώρος Λουκαΐδης MK2, παραπονούμενος στην υπό κρίση περίπτωση, έθεσε την εκδοχή του η οποία περιλαμβάνεται στην κατάθεση που έδωσε στην αστυνομία, τεκμήριο 21. Κατά την ένορκη μαρτυρία του κατατέθηκαν και τα τεκμήρια 22-33.

Η Christina Anca Μιχαηλίδου MK3, κατέθεσε σε σχέση με το νομικό καθεστώς της περιουσίας που αγοράστηκε από τον MK2 στο Axintele της Ρουμανίας, κατόπιν οδηγιών του τελευταίου, ως επίσης και το ιστορικό της από την ημέρα

της αγοράς. Αναγνώρισε την έκθεση που ετοίμασε τεκμήριο 22, με μετάφραση της στην Ελληνική γλώσσα, τεκμήριο 23.

Ο Radu Ion Padurariu MK4, κατέθεσε την έκθεση που ετοίμασε τεκμήριο 36 και αναγνώρισε μετάφραση της στην Αγγλική γλώσσα τεκμήριο 24. Αναφέρθηκε στο κόστος αλλαγής χρήσης γης στο Axintele από αγροτική σε οικιστική.

Είχαμε την ευκαιρία μέσα στη ζωντανή ατμόσφαιρα της δίκης κάτι που θέτει το Δικαστήριο σε πλεονεκτική θέση στο να βλέπει, να ακούει και να αξιολογεί τους μάρτυρες (βλ. κατ' αναλογία, **Μελή v. Κωνσταντίνου κ.ά.**, Πολιτική Έφεση Αρ. 2/13, ημερομηνίας 13/3/19), να παρακολουθήσουμε και να ακούσουμε με προσοχή και υπομονή τους μάρτυρες που κατέθεσαν. Θέσαμε ως δείκτη ανάμεσα σε άλλα το στάδιο από το οποίο ανέκυψε η μαρτυρία, την πηγή και το κύρος της γνώσης των μαρτύρων, το όποιο προσωπικό συμφέρον ή προκατάληψη τους, τις ευκαιρίες που είχαν για να αντιληφθούν τα διαδραματιζόμενα, τη μνήμη τους και τους λόγους που είχαν για να θυμούνται ή για να πιστεύουν σε αυτά στα οποία κατέθεσαν, τη σαφήνεια και αμεσότητα των απαντήσεων τους και τις όποιες υπερβολές, ανακολουθίες ή αντιφάσεις τους σε αντιπαραβολή με τις μικροαντιφάσεις, τη φιλαλήθεια τους και τον τρόπο αφήγησης των γεγονότων. Ήμασταν προσεκτικοί να μην προσδώσουμε υπέρμετρο βάρος στα εξωτερικά γνωρίσματα της μαρτυριακής τους συμπεριφοράς αφού κάτι τέτοιο εμπεριέχει επικινδυνότητα δεδομένου ότι δεν είναι σπάνιο κάποιοι μάρτυρες να είναι ιδιαίτερα ικανοί στο να παρουσιάζουν μία εντελώς διαφορετική εικόνα από εκείνη που πραγματικά τους χαρακτηρίζει αλλά και διότι κάποιες συμπεριφορές στο εδώλιο του μάρτυρα μπορεί να εδράζονται σε μεγάλο αριθμό αιτών και όχι κατ' ανάγκη από διάθεση να πουν ψέματα ή να παραπλανήσουν.

Αποτιμώντας τη μαρτυρία που τέθηκε ενώπιον μας δεν περιοριστήκαμε στην ατομική εκτίμηση της αξιοπιστίας των μαρτύρων, αλλά τη συσχετίσαμε και την αντιπαραβάλαμε με το σύνολο της υπόλοιπης μαρτυρίας. Τη μαρτυρία της αστυνομικού MK1, την προσεγγίσαμε με ιδιαίτερη προσοχή έτσι ώστε να

διακριβώσουμε αν τα όσα ανέφερε εξέφραζαν πιστά και ορθά την πραγματικότητα (βλέπε, **Volettos v. The Republic** (1960) CLR 169).

Έχει σημασία, ως ζήτημα αρχής, να υπογραμμιστεί πως το γεγονός ότι κάποιοι μάρτυρες γίνονται δεκτοί ως αξιόπιστοι, δεν εξυπακούει αδηρίτως πως τα όσα είπαν υπέχουν και ανάλογης αποδεικτικής βαρύτητας, μια και η γενικότερη αξιοπιστία των μαρτύρων δεν εναρμονίζεται πάντοτε με την αποδεικτική δύναμη της μαρτυρίας τους (βλ. κατ' αναλογία, **Κίμωνος ως Εκκαθαριστή της Blue Seal Shoes Ltd v. Χρ. Ιωάννου & Υιοί (Υποδήματα) Λτδ**, Πολ.Έφεση 66/13, ημ. 4/11/19, **Ευσταθίου v. Μιχαήλ και Άλλης**, Πολ.Έφεση 269/12, ημ. 23/7/19, **Θεοχαρίδης v. Ιωάννου κ.ά** (2012) 1B ΑΑΔ 1311, 1319-1322).

Η αρχιαστυφύλακας 3624 Αγγελική Δαγκλή ΜΚ1, ήταν η αστυνομικός στην οποία ανατέθηκε η διερεύνηση της υπόθεσης. Στην κατάθεση της τεκμήριο 1 αλλά και ενώπιον του Δικαστηρίου, αναφέρθηκε στην καταγγελία του παραπονούμενου και το τι αυτή αφορούσε και στις ενέργειες στις οποίες προέβη για διερεύνηση της. Η εν λόγω μάρτυρας δημιούργησε πολύ καλή εντύπωση στο Δικαστήριο. Δεν έχουμε οποιαδήποτε αμφιβολία ότι ήταν μάρτυρας της αλήθειας με την αξιοπιστία της να παραμένει αναλλοίωτη και κατά το στάδιο της αντεξέτασης της. Ήταν άμεση, σαφής και επεξηγηματική και δεν υπέπεσε σε αντιφάσεις οι οποίες θα ήταν δυνατό να αλλοιώσουν την καλή εντύπωση που αποκομίσαμε. Στην κατάθεση της καταγράφει με λεπτομέρεια το περιεχόμενο της καταγγελίας του παραπονούμενου και τις συναλλαγές που είχε ο τελευταίος με τον κατηγορούμενο 1. Της παραδόθηκε το έγγραφο τεκμήριο 2 που αφορά το ποσό των €436.800 και που ο παραπονούμενος όφειλε να πληρώσει στους κατηγορούμενους 2 και 3. Στα πλαίσια της διερεύνησης ετοίμασε Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας και η οποία αποστάληκε μέσω του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης για εκτέλεση της στις αρχές της Ρουμανίας. Προέβηκε στην κατάθεση του ερωτηματολογίου που αποστάληκε στις Ρουμανικές αρχές ως τεκμήριο 19. Στις 3/9/2021 παρέλαβε πρωτότυπα έγγραφα από τις αρχές της Ρουμανίας τα οποία αφορούσαν την εκτέλεση της εντολής. Ανάμεσα σε αυτά ήταν και δύο αντίγραφα αποδείξεων για έμβασμα σε λογαριασμό του κατηγορούμενου

1 για το ποσό των €100.000 έκαστο, τεκμήρια 3 και 4. Στις 5/10/2021 πληροφόρησε τον κατηγορούμενο 2 για την υπόθεση που διερευνούσε εναντίον του και στις 7/10/2021 έλαβε ανακριτική κατάθεση από το εν λόγω πρόσωπο. Ο κατηγορούμενος 2 της παρέδωσε γραπτή δήλωση κατάθεση και αρνήθηκε να απαντήσει σε ουσιώδεις ερωτήσεις που του τέθηκαν. Στις 4/11/2021 πληροφόρησε τον κατηγορούμενο 1 για την υπόθεση που διερευνούσε εναντίον του οποίος και αυτός δεν απάντησε ουδένποτε αλλά της παρέδωσε γραπτή δήλωση κατάθεση του. Την 31/1/2022 έλαβε κατάθεση και από την κατηγορούμενη 3 που και αυτή με τη σειρά της της παρέδωσε γραπτή δήλωση που κατά τη μάρτυρα είναι επανάληψη των όσων είχαν αναφέρει και οι κατηγορούμενοι 1 και 2. Και η κατηγορούμενη 3 αρνήθηκε να απαντήσει σε ουσιώδεις ερωτήσεις που της υποβλήθηκαν. Προέβηκε στην κατάθεση των καταθέσεων των τριών κατηγορούμενων, τεκμήρια 16,17 και 18 και στα οποία τεκμήρια επισυνάπτονται η γραπτή δήλωση-κατάθεση του κάθε κατηγορούμενου ξεχωριστά. Δέχθηκε η μάρτυρας ότι η περιουσία που ο παραπονούμενος αγόρασε στο Axintele ενεγράφηκε σε εταιρεία που διατηρούσε στη Ρουμανία και συγκεκριμένα στην Stavros Estates. Έγινε οικοπεδοποίηση στο Κτηματολόγιο και εκδόθηκαν ξεχωριστοί τίτλοι για κάθε οικόπεδο. Η αγορασθείσα γη μετατράπηκε από αγροτική σε οικιστική και ανεγείρονται περίπου 800 οικόπεδα όπως του υποσχέθηκε ο κατηγορούμενος 1 σύμφωνα με τη συμφωνία ημερομηνίας 10/9/2008, τεκμήριο 7. Ουδέποτε αμφισβητήθηκε από τον παραπονούμενο ότι το τεκμήριο 7 υπογράφηκε πριν την οικοπεδοποίηση της γης. Η αξία οικοπεδοποίησης σύμφωνα με τη συμφωνία θα ήταν €800 για κάθε οικόπεδο. Ένα από τα ερωτήματα τα οποία απέστειλαν στις αρχές της Ρουμανίας με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας ήταν και για το κόστος της γης του Axintele με τις Ρουμανικές αρχές να απαντούν ότι αυτό εξαρτάται από τη ζήτηση και από την προσφορά. Δεν ρωτήθηκαν όμως πόσα θα εκτιμούσαν οι ίδιοι την αξία της γης μετά την οικοπεδοποίηση της. Συμφώνησε και πάλι η μάρτυρας ότι η απάντηση που έλαβαν από τις αρχές της Ρουμανίας ως προς τις δραστηριότητες του κατηγορούμενου 1 είναι ότι ασχολείται με αγοραπωλησίες γης. Ρωτήθηκε η μάρτυρας το λόγο για τον οποίο ανέλαβε τη διερεύνηση της υπόθεσης το ΤΑΕ Λάρνακας τη στιγμή που το τεκμήριο 7 υπογράφηκε στη Λευκωσία και το τεκμήριο 2, σύμφωνα με τον παραπονούμενο, υπογράφηκε από τον τελευταίο

στην Αμερική. Περαιτέρω τα ακίνητα βρίσκονταν στη Ρουμανία. Εξήγησε ότι ήταν στη βάση των αναφορών του παραπονούμενου ότι όλες οι συναντήσεις και συμφωνίες που είχε με τον κατηγορούμενο 1 έγιναν στη Λάρνακα. Σημαντική θεωρούμε είναι και η απάντηση που έδωσε η μάρτυρας για το λόγο που ενώ η υπόθεση αφορά το 2008 άνοιξαν ποινική έρευνα το 2019. Η μάρτυρας απάντησε «Α. Ο παραπονούμενος είχε αποταθεί στο Γενικό Εισαγγελέα για να καταχωρίσει ιδιωτική ποινική όσον αφορά τη συγκεκριμένη υπόθεση. Είναι μέρος των εγγράφων που έδωσε στα πλαίσια της κατάθεσης του και η απάντηση που έλαβε από του Γενικό Εισαγγελέα ήταν όπως για τη συγκεκριμένη υπόθεση αποταθεί στην Αστυνομία.» Τέθηκε τέλος στη μάρτυρα και το ζήτημα της κλήσης της για να καταθέσει στην πτωχευτική διαδικασία που είχε καταχωριστεί εναντίον του παραπονούμενου. Εξήγησε η μάρτυρας ότι ο λόγος που είχε κληθεί ήταν διότι αναφέρθηκε ότι η απαίτηση του χρέους προερχόταν από ποινικό αδίκημα και δεν ευσταθούσε. Κλήθηκε για να μαρτυρήσει ότι διερευνούσε ποινική υπόθεση για το συγκεκριμένο χρέος.

Αποδεχόμαστε τη μαρτυρία της ΜΚ1.

Ο παραπονούμενος Δώρος Λουκαΐδης, ΜΚ2, καταθέτοντας ενόρκως αναγνώρισε και υιοθέτησε το περιεχόμενο της κατάθεσης του τεκμήριο 21. Κατά τη διάρκεια της μαρτυρίας του αναγνώρισε και άλλα έγγραφα που αφορούν την υπόθεση και ειδικότερα το έγγραφο για το ποσό των €436,800 τεκμήριο 2 και τη συμφωνία ημερομηνίας 1/9/2008 τεκμήριο 7, που αποτελούν και τα πιο σημαντικά έγγραφα για τις υπό εξέταση κατηγορίες. Να θέσουμε εξαρχής ότι ο ΜΚ2 δεν αμφισβήτησε την υπογραφή του επί των εν λόγω εγγράφων. Δεν αμφισβήτησε επίσης ότι η αναγραφόμενη στη συμφωνία τεκμήριο 7 οικοπεδοποίηση, ως είχε αναλάβει ο κατηγορούμενος 1, έγινε. Υπό αμφισβήτηση τέθηκε όμως το τι αντιπροσωπεύει το αναγραφόμενο ποσό των €800 σε σχέση με την οικοπεδοποίηση του επίδικου τεμαχίου γης στο Axintele της Ρουμανίας και αν το ύψος του εκφράζει το ποσό που στην πραγματικότητα απαιτείτο για το κάθε οικόπεδο. Η θέση του ΜΚ2 ήταν ότι εξαπατήθηκε από τον κατηγορούμενο 1 αφού το κόστος, κατά τη θέση του, δεν στοίχιζε περισσότερο από €100-€150 έκαστο οικόπεδο. Εξαπατήθηκε επίσης και για την υπογραφή του τεκμηρίου 2 αφού, ως

αναφέρει και στην κατάθεση του τεκμήριο 21, ο κατηγορούμενος 1 του το παρουσίασε ως «...ένα τυπικό χαρτί για σκοπούς λογιστικών της εταιρείας των παιδιών του και ότι δεν θα είχε καμιά δεσμευτική ισχύ έναντι μου...». Είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε τον μάρτυρα στο εδώλιο και να ακούσουμε αυτά που έθεσε έχοντας κατά νουν την σημασία της μαρτυρίας του αφού ήταν το πρόσωπο που συναλλάχθηκε με τον κατηγορούμενο 1. Η εντύπωση που αποκομίσαμε δεν ήταν καλή. Ο ΜΚ2 προσήλθε στο Δικαστήριο προσανατολισμένος σε ένα συγκεκριμένο στόχο. Αυτός δεν ήταν άλλος από το να πείσει περί εξαπάτησης του από τον κατηγορούμενο 1 έτσι ώστε να απεκδυθεί της ευθύνης του για την καταβολή του οφειλόμενου δυνάμει Δικαστικής απόφασης που εκδόθηκε σε βάρος του ποσού και που αποτέλεσε και τη βάση, παρά τις προσπάθειες του προς το αντίθετο, για την έκδοση διατάγματος πτώχευσης εναντίον του. Τα όσα όμως επιχείρησε να θέσει είτε είναι ψευδή, είτε στερούνται λογικής, είτε δεν ανταποκρίνονται στο περιεχόμενο των εγγράφων που ο ίδιος υπέγραψε και τέθηκαν ενώπιον μας. Να τονίσουμε εδώ ότι δεν θα καταστήσουμε εαυτούς Δικαστήριο αστικής δικαιοδοσίας και θα είμαστε πολύ προσεκτικοί επί αυτού, έχοντας ως αδιαμφισβήτητο γεγονός την έκδοση απόφασης εναντίον του παραπονούμενου και η οποία τελεσιδίκησε σε επίπεδο Ανώτατου Δικαστηρίου. Το ιστορικό της υπόθεσης, το οποίο θεωρούμε σκόπιμο να παραθέσουμε, δεν καταδεικνύει τίποτε άλλο από την υστεροβουλία του παραπονούμενου, για τους λόγους που θέσαμε πιο πάνω, να προβεί σε καταγγελία στην αστυνομία. Η συμφωνία για οικοπεδοποίηση τεκμήριο 7, υπογράφηκε την 1/9/2008. Το έγγραφο, τεκμήριο 2, για το ποσό των €436,800, υπογράφηκε 16/12/2008. Η αγωγή εναντίον του ΜΚ2 από τους κατηγορούμενους 2 και 3 καταχωρίστηκε στις 19/2/2010. Δικαστική απόφαση εναντίον του εκδόθηκε στις 9/2/2011 με την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου να εκδίδεται στις 9/10/2018. Προέβηκε σε καταγγελία για τη ισχυριζόμενη σε βάρος του εξαπάτηση, σύμφωνα με την κατάθεση της ΜΚ1, περί τον Μάρτιο του 2019 δηλαδή μετά παρέλευση έξι μηνών από την έκδοση της απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου και έντεκα και πλέον χρόνια μετά την υπογραφή των τεκμηρίων 2 και 7. Μάλιστα αποτάθηκε για εξασφάλιση άδειας από τον Γενικό Εισαγγελέα για καταχώριση ιδιωτικής ποινικής υπόθεσης ο οποίος, ως ο ίδιος ο ΜΚ2 αναφέρει στην κατάθεση του, εξέφρασε τη θέση να

αποταθεί στην αστυνομία με αποτέλεσμα μία διαφορά που κρίθηκε στον Ανώτατο βαθμό Δικαστικής δικαιοδοσίας, να εξεταστεί αρχικά από την αστυνομία να προωθηθεί ποινική υπόθεση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και να τεθεί 14 χρόνια αργότερα ενώπιον του Κακουργιοδικείου Λάρνακας για εκδίκηση. Η δικαιολογία όμως που ο ΜΚ2 επικαλέστηκε κατά την αντεξέταση του σε σχέση με τον χρόνο που επέλεξε να προβεί σε καταγγελία και ότι περίμενε την εξέλιξη της δίκης δεν μπορεί να σταθεί στη λογική πόσο μάλλον να πείσει. Ο ΜΚ2 επικαλέστηκε εξαπάτηση του από τον κατηγορούμενο 1 που είχε σαν αποτέλεσμα όχι μόνο την απώλεια ενός αρκετά μεγάλου ποσού αλλά και την καταχώριση αγωγής εναντίον του για το ποσό αυτό. Διερωτόμαστε προς τι περίμενε την εξέλιξη της αστικής διαδικασίας, που να τονιστεί δεν την καταχώρισε ο ίδιος εναντίον των κατηγορούμενων αλλά το αντίστροφο έγινε, έτσι ώστε να προβεί σε καταγγελία στην αστυνομία αμέσως μετά που αντιλήφθηκε την σε βάρος του επικαλούμενη απάτη. Δεν είναι όμως μόνο τα πιο πάνω που καταρρίπτουν της αξιοπιστία του ΜΚ2 και καθιστούν τη μαρτυρία του μη αποδεκτή. Ρωτήθηκε αν συμφωνεί με το περιεχόμενο του τεκμηρίου 7 που δέχθηκε ότι υπέγραψε. Χαρακτηριστική είναι η απάντηση που έδωσε «*Α. Συμφώνησα, αλλά συμφώνησα για κόστος μετατροπής, Εντιμότητα. Δεν συμφώνησα ακριβώς έτσι, όπως είναι η συμφωνία.*». Επεξήγησε ότι συμφώνησε να πληρώσει το κόστος για μετατροπή του αγροτεμαχίου σε 800 οικιστικά οικόπεδα κάτι το οποίο έγινε αλλά όχι με το πραγματικό κόστος. Σύμφωνα με δική του έρευνα το κόστος ήταν €100-€150. Οπότε ο ίδιος συμφώνησε ότι θα πλήρωνε το κόστος μετατροπής. Πουθενά όμως στη συμφωνία τεκμήριο 7 αλλά και στην κατάθεση του τεκμήριο 21 δεν αναφέρει τα πιο πάνω. Προχώρησε μάλιστα και έδωσε την δική του θέση ως προς το ποσό των €800 κάτι όμως που δεν υποστηρίζεται από τη συμφωνία η οποία περιλαμβάνει ότι το ποσό των €800 είναι η «*συμφωνηθείσα τιμή*» και ουδεμία αναφορά γίνεται για κόστος. Για να πείσει μάλιστα καταλήγει ως εξής: «*.....Άρα είναι αυτονόητο, ότι ήταν θέμα του κόστους της μετατροπής της γης, η οποία ήταν δική μου, δεν αγόρασα οικόπεδα.*». Είναι προφανές ότι ο ΜΚ2 επικαλείται ως αυτονόητο αυτό που τον συμφέρει τη στιγμή που η συμφωνία που υπέγραψε περιλαμβάνει κάτι το εντελώς διαφορετικό. Το ότι πρόκειται για ύστερες σκέψεις του ΜΚ2 ακριβώς για να αποποιηθεί της ευθύνης του να καταβάλει το οφειλόμενο ποσό προκύπτει και από το ότι ο ίδιος είχε και άλλες

συναλλαγές με τον κατηγορούμενο 1 και για τις οποίες πλήρωνε για οικοπεδοποίηση των ακινήτων. Όταν του τέθηκε ότι το ίδιο συνέβηκε και για την «Κρεβέντια» και πάλι στη Ρουμανία απάντησε «Α. Ήταν τόσες πολλές οι επενδύσεις που έγιναν αρχικά πληρώναμε πάρα πολλά ψηλά λεφτά για όλες τις επενδύσεις τζιαι παράλογα λεφτά τζιαι σιγά-σιγά φτάσαμε στην τελευταία υπόθεση, την οποία διερεύνησα.». Από αυτή την απάντηση του ΜΚ2 αναδύονται διάφορα θέματα τα οποία δείχνουν και πάλι την αναξιοπιστία του τελευταίου και τον σκοπό της καταγγελίας του. Καταρχάς δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ο ΜΚ2 που ήταν πρόσωπο με πανεπιστημιακή μόρφωση κατέβαλλε μεγάλα ποσά χωρίς να προβαίνει σε οποιοδήποτε έλεγχο. Έπειτα αφού διερεύνησε την παρούσα περίπτωση και διαπίστωσε εξαπάτηση του γιατί δεν διερεύνησε και τις υπόλοιπες και να προβεί σε καταγγελία και για εκείνες και επέλεξε τη συγκεκριμένη. Ο λόγος είναι απλός. Στην υπό κρίση περίπτωση εκδόθηκε Δικαστική απόφαση εναντίον του. Προέκυψε από τη μαρτυρία του ίδιου του ΜΚ2 ότι όχι μόνο είχε και άλλες συναλλαγές με τον κατηγορούμενο 1 αλλά έβρισκε και άλλους πελάτες στον κατηγορούμενο 1 με τον ίδιο να λαμβάνει και προμήθεια για κάθε πελάτη. Το στοιχείο αυτό δεν συνάδει με την άγνοια του για το τι γινόταν και ακολουθούσε πάντα στο τι του έλεγε ο κατηγορούμενος 1. Σημαντικό τέλος στοιχείο που δείχνει την αναξιοπιστία του μάρτυρα αλλά και το τι πραγματικά επεδίωκε είναι και η δηλωμένη άγνοια του ότι το τεκμήριο 2 επρόκειτο περί γραμματίου. Απάντησε χαρακτηριστικά όταν ρωτήθηκε περί τούτου από τον συνήγορο υπεράσπισης του κατηγορούμενου 1 «Α. Όχι δεν ήξερα καθόλου, ούτε ξαναείδα γραμμάτιο εγώ στη ζωή μου. Ορκίζομαι, ούτε ξαναείδα έτσι πράγμα.». Σε κατοπινό στάδιο του υποδείχθηκε από τον συνήγορο υπεράσπισης των κατηγορούμενων 2 και 3 το τεκμήριο 32 όπου περιλαμβάνεται ένορκη δήλωση του ΜΚ2 για υπογραφή γραμματίου το οποίο και επισυνάπτεται στο εν λόγω τεκμήριο και φέρει ημερομηνία 15/8/2008. Συνεπώς τα περί άγνοιας του ότι το τεκμήριο 2 ήταν γραμμάτιο και ότι δεν είδε ξανά τέτοιο έγγραφο καταρρίπτονται από τα έγγραφα του τεκμηρίου 32 αφού όχι μόνο είδε ξανά γραμμάτιο αλλά υπέγραψε κιόλας.

Δεν αποδεχόμαστε τη μαρτυρία του ΜΚ2.

Η Christina Anca Μιχαηλίδου ΜΚ3, κατέθεσε την έκθεση της τεκμήριο 22 που αποτελεί γνωμοδότηση σχετικά με το νομικό καθεστώς του ακινήτου. Κλήθηκε ουσιαστικά ως εμπειρογνώμονας μάρτυρας αφού η έκθεση της αποτελεί τη νομική άποψη της ως προς το ζήτημα που της τέθηκε από τον ΜΚ2.

Να τεθεί εδώ ότι, ως είναι νομολογημένο, ο πραγματογνώμονας θα πρέπει να παρουσιάσει αιτιολογημένα, αντικειμενικά και αμερόληπτα τα αναγκαία επιστημονικά κριτήρια έτσι ώστε να δώσουν την δυνατότητα στο Δικαστήριο να κρίνει την ακρίβεια των επίδικων συμπερασμάτων του για να διαμορφώσει την δική του ανεξάρτητη άποψη με την εφαρμογή των κριτηρίων αυτών στα γεγονότα της υπόθεσης (βλ. **Σαρής v. Καλλέγιας κ.ά.** (2011) 1B ΑΑΔ 958, **Πιττάλης κ.ά. v. Ianira Enterprises Ltd κ.ά.** (1997) 1 ΑΑΔ 814). Είναι επίσης νομολογημένο ότι η μαρτυρία εμπειρογνώμωνων δεν δεσμεύει αλλά απλώς βοηθά το Δικαστήριο το οποίο δικαιούται να διαφοροποιήσει τη θέση του και να μη δεχθεί τη μαρτυρία ενός εμπειρογνώμονα, νοουμένου ότι υπάρχουν οι συνθήκες εκείνες που να δικαιολογούν τέτοια κατάληξη (βλ. **Muskita Aluminium Industries Ltd κ.ά. v. Alsako Aluminium Ltd κ.ά.** (2009) 1B ΑΑΔ 1481).

Θα πρέπει να πούμε ότι πέραν της αναγραφής του ονόματος της στον τίτλο του τεκμηρίου 22, ως δικηγορικό γραφείο, δεν έχει τεθεί ουδένποτε σε σχέση με τα ακαδημαϊκά της προσόντα και εμπειρία της που θα έθεται το υπόβαθρο για να κριθεί ως εμπειρογνώμονας μάρτυρας. Το Δικαστήριο κρίνει κατά πόσο κάποιος μάρτυρας είναι εμπειρογνώμονας ακόμα και αν δεν υπάρξει αντεξέταση επί αυτού από την υπεράσπιση, ως η εδώ περίπτωση (βλ. **Σιακόλα v. Αστυνομίας** (2013) 2 ΑΑΔ 110). Ρωτήθηκε βέβαια αντεξεταζόμενη και έδωσε τις θέσεις της σε σχέση με διάφορα θέματα αλλά αυτές δεν μπορούν να αξιολογηθούν στο πλαίσιο μαρτυρίας εμπειρογνώμονα μάρτυρα. Αυτό δεν σημαίνει ότι κρίνεται ως αναξιόπιστη. Τουναντίον. Ήταν καθόλα ειλικρινής και παρέθεσε με σταθερότητα στο Δικαστήριο το τι γνώριζε σε σχέση με την αγορά ακίνητης περιουσίας στη Ρουμανία πλην όμως δεν μπορεί να κριθεί υπό το περίβλημα της μαρτυρίας εμπειρογνώμονα μάρτυρα. Ακόμα όμως και αν εξεταστεί ως μαρτυρία προσώπου που έχει γνώση για αγορά ακίνητης ιδιοκτησίας στη Ρουμανία, δεδομένου ότι τα όσα θέτει στην έκθεση της και αφορούν τις προϋποθέσεις απόκτησης ακίνητης

περιουσίας από αλλοδαπούς αποτελούν κοινό έδαφος, αυτή έχει περιορισμένη αξία δεδομένου ότι δεν είχε εμπλοκή στις συναλλαγές κατηγορούμενου 1 και MK2. Η πληροφόρηση της προήλθε από έγγραφα που έλαβαν από διάφορες αρχές. Επίσης και αναφορικά με εκτιμήσεις αξιών ακινήτων, διαδικασίας μετατροπής αγροτικού τεμαχίου σε οικιστικό δεν μπορούσε να εκφέρει άποψη αφού ως και η ίδια δέχθηκε, όσον αφορά τουλάχιστον την εκτίμηση αξίας, δεν είναι εκτιμητής ακινήτων. Αυτό όμως που έχει αναφέρει η μάρτυρας και που αποτελεί πτυχή του επίδικου θέματος είναι ότι ο κάθε ιδιώτης χρεώνει το ποσό που θεωρεί σωστό για τις υπηρεσίες που παρέχει. Εξέφρασε την άποψη ότι ο MK2 αγόρασε σε πιο ψηλή τιμή απ' ότι ήταν στην αγορά προσθέτοντας όμως ότι το θέμα της τιμής αφορά τη διαπραγμάτευση μεταξύ πωλητή και αγοραστή.

Τελευταίος μάρτυρας για την υπόθεση της κατηγορούσας αρχής αλλά και της υπόθεσης ήταν ο Radu Ion Padurariu MK4. Ο εν λόγω μάρτυρας κλήθηκε ως εμπειρογνώμονας για να καταθέσει σε σχέση με το τεχνικό κόμματι της αλλαγής της περιουσίας, που αγοράστηκε από τον MK2, από αγροτική σε οικιστική. Ανέφερε ο μάρτυρας ότι σπούδασε στο Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου στη Ρουμανία και εργάζεται 30 χρόνια σαν μηχανικός. Εργάστηκε 15 χρόνια στο στρατό και στη συνέχεια δημιούργησε εταιρεία που διενεργεί μετρήσεις για πολεοδομικές δουλειές, τοπογραφία και κτηματολογία. Από τις αναφορές του μάρτυρα σε συνάρτηση με τα όσα θέσαμε πιο ο MK4 κρίνεται ως εμπειρογνώμονας μάρτυρας για το σκοπό που κλήθηκε.

Ο MK4 υιοθέτησε το περιεχόμενο της έκθεσης του τεκμήριο 36 με τη μετάφραση της στην Αγγλική γλώσσα να κατατίθεται ως τεκμήριο 24. Περιγράφει την τοποθεσία και το καθεστώς του επίδικου ακινήτου στο Axintele και ότι βρίσκεται σε πλημμυρική γη και για την ανάπτυξη της απαιτείται τεράστια μη προσδιορίσιμη ποσοτική επένδυση (massive unquantifiable investment). Εξηγεί ο μάρτυρας τις εργασίες που είναι αναγκαίο να γίνουν και παραθέτει και υπολογισμό των εξόδων. Ο MK4 κρίνεται ως μάρτυρας της αλήθειας. Σε κάθε περίπτωση η αξιοπιστία του δεν τέθηκε υπό αμφισβήτηση ούτε από την πλευρά της υπεράσπισης. Η αντεξέταση του αφορούσε και ζητήματα τα οποία δεν ενέπιπταν στον τομέα της πραγματογνωμοσύνης του κάτι που ο μάρτυρας ευθαρσώς δέχθηκε. Ερωτώμενος λόγου χάριν για την αναφορά του σε

πλημμυρική γη είπε ότι ο ίδιος δεν είναι πλημμυριολόγος αλλά μηχανικός εξηγώντας ότι αυτό που έγραψε ήταν ότι υπάρχουν πολλά κανάλια και υπάρχει ο κίνδυνος πλημμυρών. Δεν έγινε στη βάση μελετών από ειδικούς. Δέχθηκε όμως ότι οι αρχές της Ρουμανίας έλαβαν αντιπλημμυρικά μέτρα. Διευκρίνισε επίσης ότι η αναφορά του ότι η περιοχή δεν πρόκειται να γίνει ελκυστική για αγορά για άλλες δύο γενιές, ήταν απλώς η άποψη του. Αποτέλεσε μέρος της αντιξέτασης του το περιεχόμενο της έκθεσης του τεκμήριο 24 (Αγγλικό κείμενο), τόσο οι απαιτούμενες ενέργειες στο τεχνικό και διοικητικό κόμματι για μετατροπή της γης από αγροτική σε οικιστική όσο και οι υπολογισμοί του για τα ποσά που θα πρέπει να πληρωθούν για την επίτευξη της μετατροπής αυτής. Ανάφερε την επαγγελματική ειδικότητα που αναλαμβάνει τη διεκπεραίωση της κάθε εργασίας ξεχωριστά λέγοντας ότι για την εκπόνηση χωροταξικού σχεδίου αρμόδιος είναι ο αρχιτέκτονας, για εξασφάλιση των αναγκαίων αδειών είναι ο δικηγόρος ενώ για τα υπόλοιπα είναι ο τοπογράφος και σε κάποια τόσο ο τοπογράφος όσο και ο αρχιτέκτονας ή ακόμα και ο ιδιοκτήτης. Προέβηκε και σε λεπτομέρειες ως προς το ποια εργασία αναλαμβάνει κάθε επάγγελμα. Όταν ρωτήθηκε ως προς τη χρέωση που υπάρχει είπε ότι κάθε ειδικότητα ζητάει όσα θέλει διευκρινίζοντας ότι οι τιμές που περιλαμβάνονται στον πίνακα στην τελευταία σελίδα της έκθεσης του είναι αυτές που θα χρέωνε ο ίδιος. Συμφώνησε περαιτέρω ότι κάθε επάγγελμα χρεώνει τις υπηρεσίες του με βάση την εμπειρία του, το όνομα και το κόστος λειτουργίας της επιχείρησης. Είπε τέλος ο μάρτυρας ότι πέραν των ποσών που καταγράφει στον πίνακα που ετοίμασε υπάρχουν και άλλα έξοδα τα οποία για το 2009 δεν μπορούσε να πει πόσα ήταν.

Αποδεχόμαστε την μαρτυρία του ΜΚ4.

Έχουμε αναφέρει προηγουμένως ότι οι κατηγορούμενοι επέλεξαν, ως είχαν απόλυτο δικαίωμα, να παραμείνουν σιωπηλοί. Η άσκηση του δικαιώματος τους σιωπής δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εκληφθεί εναντίον τους αλλά ούτε και μπορεί να έχει οποιαδήποτε επίδραση στην απόφαση του Δικαστηρίου (βλ. **Mohammad κ.ά ν. Αστυνομίας** (2009) 2 ΑΑΔ 590).

Θα πρέπει όμως και πριν προβούμε στα ευρήματα μας να πούμε ότι τα όσα αναφέρουν στις καταθέσεις του και έχουν σχέση με τις υπό κρίση κατηγορίες, θα

αξιολογηθούν και ως τέθηκε και στην **Κωνσταντίνου ν. Αστυνομίας** (1989) 2 ΑΑΔ 109, το Δικαστήριο μπορεί να αποδώσει τη βαρύτητα που κρίνει ότι επιβάλλεται σε διαφορετικά μέρη της κατάθεσης όπως στο μέρος εκείνο που συνθέτει παραδοχή στο αδίκημα ή περιέχει δηλώσεις ενάντια στα συμφέροντα των κατηγορούμενων.

Οι κατηγορούμενοι καλούμενοι να δώσουν κατάθεση στην αστυνομία, στις ερωτήσεις που τους τέθηκαν απαντούσαν με το «Ότι έχω να πω θα το πω στο Δικαστήριο.». Προχώρησαν όμως και παρέδωσαν δακτυλογραφημένη Γραπτή Δήλωση-Κατάθεση στην οποία καταγράφουν τις θέσεις τους. Οι γραπτές δηλώσεις τους είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους πανομοιότυπες και αναλώνονται στην Δικαστική διαδικασία έκδοσης απόφασης εναντίον του ΜΚ2 και ότι τα όσα κλήθηκαν να απαντήσουν συνιστούν απαίτηση απόδειξης εγκυρότητας ενός γραμματίου ζήτημα που κρίθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο. Αναφέρουν ότι ο ΜΚ2 δεν αρνείται αλλά και ούτε μπορεί να αρνηθεί το εξ αποφάσεως χρέος του αλλά δεν θέλει να το πληρώσει ή να υποστεί τις συνέπειες της πληρωμής του.

Αυτό που θα πρέπει να τεθεί και προκύπτει από τις καταθέσεις των τριών κατηγορούμενων είναι ότι οι αναφορές τους συνάδουν με το περιεχόμενο των εγγράφων που κατατέθηκαν ως τεκμήρια και αφορούν την μεταξύ των ΜΚ2 και κατηγορούμενου 1 συμφωνία τεκμήριο 7, αλλά και την υπογραφή του τεκμηρίου 2 μεταξύ του ΜΚ2 και πάλι με τους κατηγορούμενους 2 και 3. Η Δικαστική διαδικασία που ακολούθησε με την καταχώριση αγωγής στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας και στη συνέχεια και τα υπόλοιπα Δικαστικά μέτρα συμπεριλαμβανομένης και της αίτησης πτώχευσης, ανταποκρίνονται πλήρως στις αναφορές των κατηγορούμενων τόσο ως προς την ουσία τους αλλά και στο τι εκδικάστηκε και αποφασίστηκε που δεν ήταν άλλο από το αντικείμενο του τεκμηρίου 2 για το ποσό των €436.800.

Έχοντας υπόψιν το σύνολο της μαρτυρίας, δεδομένης και της αξιολόγησης της καταλήγουμε στα κάτωθι ευρήματα:

Ο κατηγορούμενος 1 ασχολείται με αγοραπωλησίες γης με δραστηριότητα στη Ρουμανία. Ο ΜΚ2 γνώρισε τον κατηγορούμενο 1 μέσω άλλων προσώπων αφού επιθυμούσε να ασχοληθεί με τις επενδύσεις στον τομέα των κτηματικών. Υπήρξαν συναλλαγές μεταξύ των δύο κατά τις οποίες ο ΜΚ2 αγόρασε γη στη Ρουμανία και συγκεκριμένα στις περιοχές Παντελιμόν, Νικουλέστι της Κραβεδίας, Μιχαϊλέστι και στο Πιλτιούρεστι. Η περιουσία αυτή εγγράφηκε σε εταιρείες στη Ρουμανία, με μέτοχους τον ΜΚ2 και συγγενικά του πρόσωπα και τις οποίες εταιρείες αναλάμβανε να εγγράψει ο κατηγορούμενος 1. Κατά το έτος 2005 η εταιρεία Stavros Estates Invest SRL, μοναδικός μέτοχος της οποίας ήταν ο ΜΚ2, αγόρασε γη στην περιοχή Axintele στη Ρουμανία για το ποσό των €375.000. Την 1/9/2008 υπογράφηκε μεταξύ κατηγορούμενου 1 και ΜΚ2 η συμφωνία τεκμήριο 7, δια της οποίας ο κατηγορούμενος 1 αναλάμβανε να προβεί σε όλες τις ενέργειες έτσι ώστε να μετατρέψει την γη έκτασης 50 εκταρίων στο Axintele από αγροτική σε οικιστική και να την τεμαχοποιήσει σε οικόπεδα. Συμφωνηθείσα τιμή, με βάση την εν λόγω συμφωνία, για την εργασία που ο κατηγορούμενος 1 ανέλαβε ήταν €800 για το κάθε τοπογραφικό. Στις 9/9/2008 ο ΜΚ2 έμβασε σε τραπεζικό λογαριασμό του κατηγορούμενου 1 το ποσό των €100.000, τεκμήριο 4. Στις 24/10/2008 εμβάστηκε από τραπεζικό λογαριασμό της μητέρας του ΜΚ2 σε τραπεζικό λογαριασμό του κατηγορούμενου 1 το ποσό των €100.000, τεκμήριο 3. Από την οικοπεδοποίηση της γης δημιουργήθηκαν 793 συνολικά οικόπεδα με το κόστος, στη βάση της συμφωνίας ημερομηνίας 1/9/2008, να ανέρχεται στις €634.400. Ο ΜΚ2 αδυνατούσε οικονομικά να καταβάλει το υπόλοιπο ποσό με αποτέλεσμα ο κατηγορούμενος 1 να λάβει το ποσό των €436.800 από λογαριασμό των κατηγορούμενων 2 και 3 παιδιών του, για πληρωμή της οικοπεδοποίησης. Ο ΜΚ2 ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει το ποσό των €436.800 στους κατηγορούμενους 2 και 3 υπογράφοντας το έγγραφο ημερομηνίας 16/12/2008 με τον τίτλο «ΚΑΛΟΝ ΔΙΑ €436.800», τεκμήριο 2. Ο κατηγορούμενος 1 στις 5/10/09 με χειρόγραφη επιστολή του, τεκμήριο 6, υπενθύμιζε τον ΜΚ2 για το οφειλόμενο ποσό προτείνοντας του λύσεις για αποπληρωμή του. Ο ΜΚ2 δεν κατέβαλε το ποσό του τεκμηρίου 2 με αποτέλεσμα οι κατηγορούμενοι 2 και 3 στις 19/2/2010, να καταχωρίσουν εναντίον του την αγωγή με αριθμό 1216/2010 του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας. Στις 9/2/2011 εκδόθηκε Δικαστική απόφαση προς όφελος των κατηγορούμενων 2 και 3 και εναντίον του ΜΚ2 για το

ποσό των €436.800 πλέον τόκοι και έξοδα. Ο ΜΚ2 καταχώρισε αίτηση παραμερισμού της με την απόφαση να παραμερίζεται στις 3/2/2012. Καταχωρίστηκε έφεση κατά της απόφασης ημερομηνίας 3/2/2012, με το Ανώτατο Δικαστήριο στις 9/10/2018 να ακυρώνει την απόφαση για παραμερισμό και ουσιαστικά να επαναφέρει την Δικαστική απόφαση ημερομηνίας 9/2/2011 που εκδόθηκε προς όφελος των κατηγορούμενων 2 και 3. Στα πλαίσια εκτέλεσης της Δικαστικής απόφασης οι κατηγορούμενοι 2 και 3 καταχώρισαν την αίτηση ημερομηνίας 20/11/2018 αιτούμενοι την έκδοση διατάγματος πώλησης συγκεκριμένου ακινήτου στη Λευκωσία προς εξόφληση του εξ αποφάσεως χρέους του ΜΚ2. Περί τον Μάρτιο του 2019 η ΜΚ1 ανέλαβε τη διερεύνηση της καταγγελίας που ο ΜΚ2 προέβηκε εναντίον των κατηγορούμενων. Η ΜΚ1 ετοίμασε Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας η οποία αποστάλθηκε μέσω του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης για εκτέλεση στις αρχές της Ρουμανίας. Παρέλαβε από τις Ρουμάνικες αρχές τα έγγραφα του τεκμηρίου 8 ως απάντηση στην εκτέλεση της Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας. Στις 11/9/2019 ο κατηγορούμενος 2 καταχώρισε εναντίον του ΜΚ2 την αίτηση πτώχευσης με αριθμό 14/2019 στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας. Στις 5/7/2022 εκδόθηκε το αιτούμενο διάταγμα πτώχευσης.

Προτού προχωρήσουμε σε κρίση της ουσίας των κατηγοριών και κατά πόσο η κατηγορούσα αρχή έχει αποδείξει την ενοχή των κατηγορούμενων πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας, θεωρούμε ορθό όπως εξετάσουμε πρώτα το ζήτημα που εγείρεται από τον κατηγορούμενο 1 και έχει σχέση με την κατηγορία 1.

Προβλήθηκε από τον συνήγορο υπεράσπισης του ότι στην έκθεση αδικήματος της πρώτης κατηγορίας περιλαμβάνεται το άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα Κεφ.154 μαζί με το άρθρο 341, άρθρα τα οποία θεσμοθετούν δύο διαφορετικά αυτοτελή αδικήματα με διαφορετικά συστατικά στοιχεία, με αποτέλεσμα η εν λόγω κατηγορία να πάσχει από πολλαπλότητα (duplicity). Επεξήγησε ο κ. Πολυχρόνης λέγοντας ότι το άρθρο 337 πέραν της διαφοροποίησης όσον αφορά την ποινή, διαφέρει και στο ότι για στοιχειοθέτηση του απαιτείται το έγγραφο να είναι Δικαστικό ή επίσημο. Στην υπό κρίση περίπτωση δεν τυχάνει εφαρμογής το άρθρο 337 αφού το ιδιωτικό γραμμάτιο δεν αποτελεί ούτε Δικαστικό αλλά ούτε και

επίσημο έγγραφο. Συνεπώς κατά τον συνήγορο υπεράσπισης θα πρέπει να ο κατηγορούμενος 1 να αθωωθεί λόγω απουσίας συστατικού στοιχείου του αδικήματος. Θέτει στη συνέχεια και διαζευκτική θέση η υπεράσπιση του κατηγορούμενου 1 ότι ούτε και το αδίκημα του άρθρου 341 έχει αποδειχθεί για τους λόγους που παραθέτει.

Ο κ. Αντωνίου από την άλλη αντίτεινε ότι η αναγραφή του άρθρου 337 στην έκθεση αδικήματος της πρώτης κατηγορίας έγινε για να περιληφθεί και η προβλεπόμενη για το εν λόγω αδίκημα ποινή αφού το άρθρο 341 παραπέμπει στην ποινή που προβλέπεται για την πλαστογραφία.

Να θέσουμε καταρχάς ότι θέμα πολλαπλότητας μπορεί να εγερθεί σε οποιοδήποτε στάδιο ακόμα και κατ' έφεση αν και ως ζήτημα ορθής πρακτικής θα πρέπει να εγείρεται το συντομότερο δυνατό ακόμα και προδικαστικά της εκδίκασης της ουσίας της υπόθεσης (βλ. **Δημητρίου v. Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας** Ποιν. Έφεση Αρ.89/2016 ημερ.16/3/2020). Συνεπώς και παρά το ότι το ζήτημα τέθηκε από την υπεράσπιση στο στάδιο των τελικών αγορεύσεων δεν επηρεάζει τη δυνατότητα εξέτασης του.

Πολλαπλότητα τώρα υπάρχει αν η κατηγορία περιλαμβάνει περισσότερα από ένα αδικήματα. Κατά πόσο ή όχι μία κατηγορία πάσχει από πολλαπλότητα αποφασίζεται με βάση το λεκτικό της χωρίς αναφορά στην μαρτυρία της κατηγορούσας αρχής (βλ. **Blackstone's Criminal Practice 2020** D11.45, D11.46).

Εξετάζοντας την παρούσα περίπτωση είναι γεγονός ότι στην έκθεση αδικήματος της πρώτης κατηγορίας περιλαμβάνεται, πέραν του άρθρου 341 και το άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα το οποίο προβλέπει την ποινή σε περίπτωση που κάποιος πλαστογραφεί Δικαστικό ή επίσημο έγγραφο. Ο κ. Αντωνίου εξήγησε ότι η διάταξη αυτή περιλήφθηκε για σκοπούς της προβλεπόμενης για το αδίκημα ποινής. Αναγιγνώσκοντας τις λεπτομέρειες του αδικήματος της πρώτης κατηγορίας, είναι ξεκάθαρο ότι δεν αναφέρονται σε πρόκληση υπογραφής του ΜΚ2 Δικαστικού ή

επισήμου εγγράφου αλλά σε έγγραφο αναγνώρισης χρέους. Στην υπόθεση **Δίγγης v. Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας** (2014) 2B AAD 677:

*«Με αυτά κατά νου, παρατηρείται, κατ' αρχάς, ότι, στην προκειμένη περίπτωση, δε διαπιστώνεται πολλαπλότητα, αφού, στις λεπτομέρειες αδικήματος, δεν παρατίθενται ισχυρισμοί, οι οποίοι να συνιστούν πέραν του ενός αδικήματος, που αποτελεί κριτήριο για τη διαπίστωση πολλαπλότητας, (βλ. **Panteli v. Distr. Labour Officer F'sta (1985) 2 C.L.R. 205**, σελίδα 209 και **Karasamanis v. Police (1986) 2 C.L.R. 229**).».*

Συνεπώς και στη βάση των λεπτομερειών του εν λόγω αδικήματος ακόμα και αν περιλαμβάνεται το άρθρο 337 του Κεφ.154 κρίση μας είναι ότι δεν υπάρχει πολλαπλότητα. Βέβαια η ορθή διάταξη που θα έπρεπε να περιλαμβάνεται στην έκθεση αδικήματος της πρώτης κατηγορίας για την προβλεπόμενη ποινή, εφόσον δεν γίνεται αναφορά στις λεπτομέρειες αυτής για Δικαστικό ή επίσημο έγγραφο, είναι το άρθρο 335 στο οποίο ξεκάθαρα παραπέμπει το άρθρο 341 επί του οποίου ξεκάθαρα και πάλι βασιζεται η πρώτη κατηγορία. Η προβλεπόμενη στο άρθρο αυτό ποινή είναι αυτή των τριών χρόνων και όχι των δέκα που το άρθρο 337 προνοεί. Είναι ένα στοιχείο το οποίο μας δημιουργεί προβληματισμό για το λόγο που η υπόθεση αυτή τέθηκε προς εκδίκαση ενώπιον του Κακουργιοδικείου τη στιγμή που και για τα άλλα αδικήματα που περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο η πιο ψηλή προβλεπόμενη ποινή είναι αυτή των πέντε χρόνων. Σε κάθε περίπτωση κρίση μας είναι ότι δεν υπάρχει πολλαπλότητα και η περίληψη του άρθρου 337 δεν έχει τεθεί ότι παραπλάνησε τον κατηγορούμενο 1 ή επηρέασε την υπεράσπιση του καθ' οιοδήποτε τρόπο. Τουναντίον έθεσε τις θέσεις του κατά την αντιμετώπιση των ΜΚ έχοντας ως βάση τις λεπτομέρειες του αδικήματος που, ως αναφέραμε προηγουμένως, αναφέρονται σε έγγραφο αναγνώρισης χρέους (βλ. κατ' αναλογίαν **Δίγγης** (ανωτέρω)).

Ως εκ τούτου η εγειρόμενη ένσταση περί πολλαπλότητας δεν γίνεται δεκτή.

Ερχόμενοι να εξετάσουμε το αντικείμενο των κατηγοριών που οι κατηγορούμενοι αντιμετωπίζουν και αρχίζοντας από την πρώτη κατηγορία που ο κατηγορούμενος

1 αντιμετωπίζει αυτή εδράζεται στο άρθρο 341 του Ποινικού Κώδικα που έχει ως ακολούθως:

«341. Όποιος με ψευδείς και δόλιες παραστάσεις ως προς το χαρακτήρα, το περιεχόμενο ή την ισχύ εγγράφου, προκαλεί άλλο να υπογράψει να εκτελέσει το έγγραφο, είναι ένοχος ποινικού αδικήματος του ίδιου είδους και υπόκειται στην ίδια ποινή ωσάν είχε πλαστογραφήσει το έγγραφο.»

Από το λεκτικό της πιο πάνω διάταξης προκύπτει ότι για απόδειξη του απαιτείται πέραν από ψευδών και η ύπαρξη δόλιων παραστάσεων.

Στην υπόθεση **Ευθυμίου ν. Αστυνομίας** (2008) 2 ΑΑΔ 861 τέθηκαν τα ακόλουθα ως προς τα στοιχεία της ψευδούς παράστασης και της πρόθεσης καταδολίευσης:

*«Το ψευδές της παράστασης, όπως και της πρόθεσης καταδολίευσης, που θα μπορούσε να στοιχειοθετήσει ποινική ευθύνη σε τέτοιες περιπτώσεις ανάγεται στην ίδια την εξ αρχής βέβαια πρόθεση του παρασπονδούντος μέρους να μην εκπληρώσει τις υποσχέσεις που δίδει, όπως ήταν και η αποδιδόμενη στο κατηγορητήριο στον Εφεσείοντα πρόθεση. Και τούτο διότι, για να θυμηθούμε το χαρακτηριστικότατο τρόπο που το έθεσε ο Bowen, L.J. (**Edgington v. Fitzmaurice [1885] 29 Ch.D. 459, 483**), “The state of a man’s mind is as much a fact as the state of his digestion”. Το ψευδώς παριστάμενο γεγονός είναι λοιπόν η ίδια η υποκειμενική πρόθεση του παρασπονδούντος μέρους κατά το χρόνο της παράστασης και όχι η εκ των υστέρων ένοχη συμπεριφορά του. Η τέτοια υποκειμενική πρόθεση μπορεί βεβαίως να αποδειχθεί με αντικειμενικά στοιχεία που συναρτώνται προς αυτή, περιλαμβανομένης της όλης μετέπειτα συμπεριφοράς, τα στοιχεία αυτά όμως πρέπει να είναι τόσο σαφή και μονοσήμαντα ώστε να μην αφήνουν, στο τέλος της ημέρας, την αμφιβολία εκείνη που αναιρεί ποινική καταδίκη.»*

Οι πιο πάνω αρχές επαναλήφθηκαν και επισημάνθηκαν σε πολλές αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστηρίου (βλ. **Ιωάννου ν Αστυνομίας** (2012) 2 ΑΑΔ 417, **Mitskevich v. F.T. Investments Ltd** κ.ά Ποιν. Έφεση Αρ.182/18 ημερ. 20/3/2019).

Το τι αποδίδεται στον κατηγορούμενο 1 είναι ότι μεταξύ 1/9/2008 και 16/12/2008 προκάλεσε τον ΜΚ2 να υπογράψει το τεκμήριο 2 για το ποσό των €436.800 παριστάνοντας του ψευδώς ότι το έγγραφο θα ήταν τυπικό χωρίς δεσμευτική ισχύ ενώ στην πραγματικότητα είχε πρόθεση να το χρησιμοποιήσει για να αξιώσει το εν λόγω ποσό.

Από τη νομολογία που θέσαμε ανωτέρω τίθεται με σαφή τρόπο ότι όταν πρόκειται για ψευδή παράσταση αυτή ανάγεται στην εξ αρχής πρόθεση, στη συγκεκριμένη περίπτωση του κατηγορούμενου 1, να καταδολιεύσει τον ΜΚ2, προκαλώντας τον να υπογράψει το τεκμήριο 2. Οι λεπτομέρειες του αδικήματος της πρώτης κατηγορίας καλύπτουν ένα χρονικό διάστημα 3^{1/2} μηνών που είναι από την υπογραφή της συμφωνίας για οικοπεδοποίηση ημερομηνίας 1/9/2008, τεκμήριο 7 και της υπογραφής στις 16/12/2008 του τεκμηρίου 2, για το ποσό των €436.800. Οι λεπτομέρειες βέβαια του αδικήματος δεν περιλαμβάνουν το τεκμήριο 7 και ότι την 1/9/2008 ο κατηγορούμενος 1 προκάλεσε με ψευδή και δόλιο τρόπο τον ΜΚ2 να το υπογράψει. Φέρεται όμως, από τις εν λόγω λεπτομέρειες, η δόλια συμπεριφορά του κατηγορούμενου 1 να ξεκινά από εκείνο το χρονικό σημείο αν και η ισχυριζόμενη ψευδής παράσταση να αφορά την υπογραφή του τεκμηρίου 2 στις 16/12/2008. Σε κάθε περίπτωση όμως η μαρτυρία που τέθηκε ενώπιον μας δεν παραπέμπει στη βάση ψευδών και δόλιων παραστάσεων την πρόκληση υπογραφής του τεκμηρίου 7. Η διασύνδεση τους όμως είναι αναπόφευκτη αφού ο ΜΚ2 έθεσε ότι η συμφωνία τους για οικοπεδοποίηση αφορούσε το κόστος αυτής και όχι σε κάθε περίπτωση το ποσό των €800 που καταγράφεται στο τεκμήριο 7 έχοντας υπόψη ότι το τεκμήριο 2 υπογράφηκε ως συνεπακόλουθο της συμφωνίας τεκμήριο 7. Να υπενθυμίσουμε αρχικά ότι από πλευράς ΜΚ2 δεν αμφισβητήθηκε η υπογραφή της συμφωνίας του τεκμηρίου 7. Τα όσα ανέφερε περί προφορικής συμφωνίας για κόστος οικοπεδοποίησης, ως έχουμε αναφέρει κατά την αξιολόγηση της μαρτυρίας του,

δεν γίνονται δεκτά. Αν όντως η συμφωνία τους ήταν άλλη από τα όσα καταγράφονται στο τεκμήριο 7 τότε δεν θα έπρεπε αν υπογράψει την συμφωνία αυτή. Αναφορικά τώρα με την παρουσίαση από τον κατηγορούμενο 1 του εγγράφου τεκμήριο 2 ως τυπικού χωρίς δεσμευτική ισχύ ενώ πρόθεση του ήταν να το χρησιμοποιήσει και που αποτελεί το στοιχείο της ψευδούς παράστασης κρίνουμε ότι δεν έχει αποδειχθεί στον απαιτούμενο βαθμό. Πέραν της μαρτυρίας του ίδιου του ΜΚ2, που κρίθηκε αναξιόπιστη, δεν υπάρχει μαρτυρία που να οδηγεί στο επιδιωκόμενο από την κατηγορούσα αρχή συμπέρασμα ότι ο κατηγορούμενος 1 ενήργησε με τον τρόπο που του προσάπτεται. Ο ΜΚ2 υπέγραψε το τεκμήριο 7 αποδεχόμενος την καταβολή του ποσού των €800 για κάθε οικόπεδο. Η οικοπεδοποίηση είναι δεκτό ότι έγινε. Στις 10/9/2008 και 24/10/2008, εντός δύο μηνών σχεδόν δηλαδή, είχε εμβάσει σε λογαριασμό του κατηγορούμενου 1 το ποσό των €100.000 σε κάθε ημερομηνία αντίστοιχα, για την οικοπεδοποίηση. Στις 16/12/2008 υπέγραψε το τεκμήριο 2 που ήταν για το υπόλοιπο ποσό που απαιτείτο για την οικοπεδοποίηση. Να υπενθυμίσουμε ότι είχαν προηγηθεί επικοινωνίες μεταξύ των δύο για εξεύρεση του ποσού αυτού αφού ο ΜΚ2 αδυνατούσε να εξεύρει τα χρήματα σύμφωνα και με τις δικές του τοποθετήσεις. Λόγω μη επιτυχούς κατάληξης αποδέχθηκε να υπογράψει το τεκμήριο 2 γνωρίζοντας επακριβώς τι υπέγραφε. Η γνώση του αυτή προκύπτει από την ίδια την συμπεριφορά του κατηγορούμενου. Τα πιο πάνω καταρρίπτουν και την εκδοχή του ότι ο κατηγορούμενος 1 του παρέστησε ψευδώς ότι επρόκειτο περί έγγραφο τυπικό. Δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι υπέγραψε συμφωνία για οικοπεδοποίηση με συγκεκριμένη τιμή και για την οποία θα προέκυπτε απαιτούμενο ποσό, κατέβαλε €200.000, προέβηκαν σε ενέργειες για εξεύρεση του υπολοίπου, υπέγραψε το τεκμήριο 2 και εν τούτοις να προβάλλει ότι το τεκμήριο 2 του παρουσιάστηκε ως τυπικό χωρίς ισχύ και ότι δεν θα χρησιμοποιούταν. Κρίνουμε λοιπόν με βάση τα πιο πάνω ότι ούτε ψευδής παράσταση υπήρξε αλλά ούτε και πρόθεση για ψευδή παράσταση στο πλαίσιο των λεπτομερειών της κατηγορίας 1.

Η κατηγορία 2 που στρέφεται και πάλι εναντίον του κατηγορούμενου 1 αφορά το αδίκημα της απόπειρας απόσπασης χρημάτων με ψευδείς παραστάσεις κατά παράβαση των άρθρων 297, 298(2) και 21 του Ποινικού Κώδικα.

Σύμφωνα με τις λεπτομέρειες του αδικήματος κατηγορείται ότι μεταξύ των ημερομηνιών 16/12/2008 και 14/5/2009 αποπειράθηκε να αποσπάσει από τον ΜΚ2 το ποσό των €436.800 προβαίνοντας στη συνεχή ψευδή παράσταση ότι το εν λόγω ποσό είχε χρησιμοποιηθεί για την αλλαγή χρήσης και οικοπεδοποίησης της επίδικης γης στη Ρουμανία.

Να πούμε αρχικά, κάτι που επισημάνθηκε από την υπεράσπιση, ότι η συμπερίληψη του άρθρου 21 του Κεφ.154 στην έκθεση αδικήματος έγινε αφού στο αρχικό κατηγορητήριο η συγκεκριμένη κατηγορία στρεφόταν εναντίον και των τριών κατηγορούμενων. Μετά την τροποποίηση του στις 26/1/2024 η κατηγορία αυτή αφορά μόνο τον κατηγορούμενο 1. Συνεπώς και εφόσον για εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης, σύμφωνα με τις πρόνοιες της, απαιτείται κοινή πρόθεση για επιδίωξη κοινού παράνομου σκοπού δύο ή περισσότερων, τότε στην εδώ περίπτωση δεν μπορεί να εφαρμοστεί αφού το αδίκημα της δεύτερης κατηγορίας προσάπτεται μόνο στον κατηγορούμενο 1. Πρόκειται θεωρούμε για απλή παράλειψη της κατηγορούσας αρχής να ζητήσει διαγραφή του άρθρου από την έκθεση αδικήματος χωρίς αυτή η παράλειψη να επηρεάζει το κατηγορητήριο ή και την υπεράσπιση των κατηγορούμενων.

Ερχόμενοι στην ουσία της κατηγορίας τα άρθρα 297 και 298 επί των οποίων βασίζεται η κατηγορία που ο Κατηγορούμενος αντιμετωπίζει έχουν ως εξής:

«298. (1) Όποιος με οποιαδήποτε ψευδή παράσταση και με σκοπό καταδολίευσης, αποκτά από άλλο ο,τιδήποτε που δύναται να αποτελέσει αντικείμενο κλοπής, ή αποτελέσει αντικείμενο κλοπής, ή υποκινεί άλλο να παραδώσει σε οποιοδήποτε πρόσωπο τέτοιο πράγμα, είναι ένοχος κακούργηματος και υπόκειται σε φυλάκιση πέντε χρόνων.»

Ο ορισμός της ψευδούς παράστασης δίδεται στο άρθρο 297 του Ποινικού Κώδικα που προβλέπει ότι:

«297. Ψευδής παράσταση είναι οποιαδήποτε παράσταση γεγονότος, παρελθόντος ή παρόντος, που γίνεται με λόγια, με έγγραφο ή με συμπεριφορά, η οποία είναι ψευδής στην πραγματικότητα και την οποία εκείνος που παριστάνει γνωρίζει ότι είναι ψευδής ή δεν πιστεύει ότι είναι αληθινή.»

Από την ανάγνωση των πιο πάνω νομοθετικών διατάξεων, προκύπτει ότι τα συστατικά στοιχεία του αδικήματος της απόσπασης χρημάτων με ψευδείς παραστάσεις, είναι τα ακόλουθα:

- (α) Η ύπαρξη ψευδούς παράστασης.
- (β) Η απόκτηση περιουσίας ως αποτέλεσμα της ψευδούς παράστασης.
- (γ) Η πρόθεση καταδολίευσης.

Ψευδής παράσταση είναι η παρουσίαση γεγονότος σαν υφιστάμενου ενώ στην πραγματικότητα αυτό δεν υφίσταται. Δεν είναι απαραίτητο όπως η ψευδής παράσταση γίνεται με λόγια αλλά η συμπεριφορά και οι πράξεις του δράστη χωρίς οποιαδήποτε προφορική ή γραπτή παράσταση, είναι αρκετές. Από την άλλη, η δήλωση με αναφορά σε υφιστάμενο γεγονός είτε γίνεται προφορικά είτε γραπτά δεν χρειάζεται να είναι ρητά εκπεφρασμένη αλλά ικανοποιεί τις απαιτήσεις του Νόμου αν η δήλωση λογικά και φυσιολογικά μπορεί να εξαχθεί από τον προφορικό ή γραπτό τρόπο που έγινε. Είναι όμως αναγκαίο όπως ο δράσης γνωρίζει ότι η παράσταση ήταν όντως ψευδής (βλ. **B.R. v. Jones** (1898) 1 Q.B. 41).

Η ερμηνεία του όρου «*ψευδής παράσταση*» δόθηκε από τον Δικαστή Buckley στην υπόθεση **Re London and Globe Finance Corporation Ltd** (1903) 1 Ch. 368, 370 ως ακολούθως:

“To induce a man to believe that a thing is true which is false and which the person practicing the deceit knows or believe to be false.”

Επιπλέον, είναι αρκετό ο κατηγορούμενος με λόγια ή με συμπεριφορά να προκάλεσε στο μυαλό του θύματος μια ψεύτικη προσδοκία. Οι παραστάσεις που αποδίδονται στον κατηγορούμενο δεν είναι αρκετό να είναι ψευδείς, αλλά ο κατηγορούμενος, όταν προέβαινε σε αυτές, να γνώριζε ότι ήταν ψευδείς ή να μην πίστευε στο αληθές τους (βλ. **Blackstone's Criminal Practice 2020, B5.12-B5.14**).

Το βάρος απόδειξης των ψευδών παραστάσεων, βρίσκεται στους ώμους της κατηγορούσας αρχής, η οποία θα πρέπει να τις αποδείξει όπως τις επικαλείται στο κατηγορητήριο.

Στην υπόθεση **Μικάλη Ζένιου κ.ά. ν. Αστυνομίας** (1995) 2 Α.Α.Δ. 65, η ψευδής παράσταση συνίστατο στο γεγονός πως όταν ο Παραπονούμενος συμφώνησε στην αγορά διαμερισμάτων και πλήρωσε προκαταβολή, οι κατηγορούμενοι ανέλαβαν την υποχρέωση να παραδώσουν τα δύο διαμερίσματα ενώ γνώριζαν πως η πολυκατοικία δεν μπορούσε να αποπερατωθεί γιατί δεν υπήρχε άδεια οικοδομής ούτε και μπορούσε να εκδοθεί τέτοια άδεια οικοδομής για την υπό ανέγερση πολυκατοικία κάτω από το σχετικό Νόμο.

Από την άλλη, η απλή παράβαση σύμβασης, παρά τις υποσχέσεις του κατηγορουμένου για εκπλήρωση των συμφωνηθέντων, δεν αποτελεί ψευδή παράσταση εντός της εννοίας του Άρθρου 297 του Ποινικού Κώδικα (βλ. υπόθεση **Ευθυμίου** (ανωτέρω)).

Είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι η περιουσία που αναφέρεται στο κατηγορητήριο ή κάποιο τμήμα της αποκτήθηκε σαν αποτέλεσμα της ισχυριζόμενης ψευδούς παράστασης. Με άλλα λόγια θα πρέπει η μαρτυρία να δείξει ότι η ψευδής παράσταση επέδρασε στο μυαλό του εξαπατηθέντος και ότι ήταν αυτή που τον ώθησε είτε πλήρως είτε μερικώς να αποξενωθεί από την περιουσία του.

Η Κατηγορούσα Αρχή θα πρέπει τέλος να αποδείξει πρόθεση καταδολίευσης εκ μέρους του Κατηγορουμένου.

Η πρόθεση καταδολίευσης κατά κανόνα τεκμαίρεται μέσα από τα γεγονότα της κρινόμενης υπόθεσης. Η πρόθεση δεν είναι πάντοτε δεκτική θετικής και άμεσης μαρτυρίας, αλλά ανευρίσκεται συνήθως ως εξυπακουόμενο γεγονός από τα γεγονότα της υπόθεσης, όπως έχουν αποδειχθεί ενώπιον του Δικαστηρίου.

Για παράδειγμα, η περίπτωση όπου λαμβάνονται χρήματα με παραστάσεις που εκ πρώτης όψεως είναι ψευδείς, τότε η πρόθεση καταδολίευσης τεκμαίρεται εκ πρώτης όψεως (βλ. **R. v. Hammerson**, 10 Cr. App. R. 121). Η χρήση ψευδών δηλώσεων ή εγγράφων για απόκτηση χρημάτων, παρά το ότι τα χρήματα θα μπορούσαν να είχαν ληφθεί χωρίς αυτά, είναι μαρτυρία από την οποία δυνατό να εξαχθεί πρόθεση για καταδολίευση (βλ. επίσης **R. v. Kritz** (1949) 2 All E.R.).

Δεν χρειάζεται θεωρούμε να πούμε πολλά. Τα όσα αναφέραμε κατά την εξέταση της πρώτης κατηγορίας ισχύουν και στην υπό κρίση κατηγορία χωρίς να είναι αναγκαία η επανάληψη τους. Βάση και της δεύτερης κατηγορίας αποτελεί η ισχυριζόμενη ψευδής παράσταση που συνίστατο στο ότι το ποσό των €436.800 που αποπειράθηκε ο κατηγορούμενος 1 να αποσπάσει είχε χρησιμοποιηθεί για τη διαδικασία αλλαγής χρήσης και οικοπεδοποίησης της γης στο Axintele στη Ρουμανία. Έχουμε καταλήξει ότι ούτε ψευδής παράσταση υπήρξε αλλά ούτε πρόθεση καταδολίευσης. Ο MK2 υπέγραψε τη συμφωνία για οικοπεδοποίηση με συγκεκριμένη τιμή και στη συνέχεια το έγγραφο για καταβολή του ποσού των €436.800 που αφορούσε την οικοπεδοποίηση. Η οικοπεδοποίηση ως αποτελεί εύρημα του Δικαστηρίου, είχε γίνει. Η συμφωνία των μερών αυτή ήταν. Πέραν του ότι δεν έχουμε και μαρτυρία ότι το ποσό αυτό δεν χρησιμοποιήθηκε για την οικοπεδοποίηση δεν ενδιαφέρει για σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, ακόμα και αν γίνονταν δεκτές οι θέσεις του MK2, αν ο ίδιος θεωρεί υπερβολικό το ποσό. Ένα τελευταίο σημείο που θα πρέπει να σχολιαστεί και που πάλι επισημάνθηκε από την υπεράσπιση είναι η χρονική διάρκεια που υφίστατο η απόπειρα απόσπασης που σύμφωνα με τις λεπτομέρειες του αδικήματος ήταν από 16/12/2008 μέχρι 14/5/2019.

Να ληχθεί εν πρώτοις ότι το παράπονο του MK2 είναι ότι, κατά τη θέση του πάντα και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες του αδικήματος, του είχε παραστεί ψευδώς ότι

το ποσό αυτό είχε χρησιμοποιηθεί για την αλλαγή χρήσης και την οικοπεδοποίηση. Έπειτα, να υπενθυμίσουμε ότι εναντίον του ΜΚ2 εκδόθηκε πρωτόδικα Δικαστική απόφαση στις 9/2/2011 και σε δευτεροβάθμια δικαιοδοσία στις 9/10/2018, περίοδοι που εμπίπτουν στο χρονικό διάστημα που αφορά η κατηγορία. Θα ήταν τουλάχιστον αδόκιμο να γίνεται λόγος για συνεχόμενη απόπειρα απόσπασης του αναφερόμενου ποσού, υπό ποινικό δηλαδή μανδύα, τη στιγμή που αυτό επιδικάστηκε υπέρ των κατηγορούμενων 2 και 3 με Δικαστική απόφαση. Σε κάθε περίπτωση όμως ακόμα και σε τέτοια περίπτωση, η παράσταση γεγονότος ως ψευδούς δεν θα μπορούσε να έχει τη διάρκεια που ο ΜΚ2 ισχυρίζεται.

Το αδίκημα της τρίτης κατηγορίας εδράζεται επί του άρθρου 300 του Ποινικού Κώδικα που προνοεί ότι:

«300. Όποιος με δόλιο τέχνασμα ή επινόημα αποκτά από άλλο οιδήποτε που δύναται να αποτελέσει αντικείμενο κλοπής, ή υποκινεί άλλο να παραδώσει σε οποιοδήποτε πρόσωπο χρήματα ή αγαθά ή χρηματικό ποσό μεγαλύτερο από εκείνο το οποίο θα πληρωνόταν ή ποσότητα αγαθών μεγαλύτερη από εκείνη η οποία θα παραδιδόταν αν δεν χρησιμοποιείτο τέτοιο τέχνασμα ή επινόημα, είναι ένοχος κακουργήματος και υπόκειται σε φυλάκιση πέντε χρόνων.»

Η τρίτη κατηγορία αποδίδει στον κατηγορούμενο ότι σε δύο περιπτώσεις απέσπασε δια εμβασμάτων €200.000 αναφέροντας του ψευδώς ότι αποτελούσε μέρος του κόστους για οικοπεδοποίηση της γης στο Axintele ενώ το πραγματικό κόστος δεν υπερέβαινε το ποσό των €100.000.

Είναι σαφές ότι και η πιο πάνω κατηγορία αφορά το μέρος της κατ' ισχυρισμό εξαπάτησης του ΜΚ2 για την καταβολή ποσού για την οικοπεδοποίηση. Επίκεντρο της υπό κρίση κατηγορίας αποτελούν τα δύο εμβάσματα των €100.000 έκαστο τεκμήρια 3 και 4 και ότι αυτό καταβλήθηκε αφού ο κατηγορούμενος 1 του ανέφερε ψευδώς ότι αυτό συνιστούσε μέρος του κόστους για την εν λόγω οικοπεδοποίηση.

Εξετάζοντας την εν λόγω κατηγορία δεν θα επαναλάβουμε εαυτούς. Τα όσα θέσαμε ως προς την υπογραφή τόσο της συμφωνίας τεκμήριο 7 και μετέπειτα του τεκμηρίου 2 από τον ΜΚ2 κάτω από τις συνθήκες που εξηγήσαμε και που δεν έγιναν με ψευδή παράσταση ή πρόθεση καταδολίευσης, ισχύουν και εδώ. Αυτό που εντοπίζουμε όμως είναι ότι στη βάση της διατύπωσης των λεπτομερειών του αδικήματος, σαν να υπάρχει διάκριση μεταξύ της καταβολής δια εμβασμάτων του ποσού των €200.000 από το ποσό των €436.800. Τόσο το ποσό των €200.000 που καταβλήθηκε ενωρίτερα όσο και το ποσό του εγγράφου των €436.800, που υπογράφηκε μεταγενέστερα αποτελούν το αποτέλεσμα της συμφωνίας τεκμήριο 7. Το ποσό των €200.000 καταβλήθηκε ως μέρος της συμφωνηθείσας τιμής και όχι σαν κάτι ανεξάρτητο υπό την έννοια ότι υπήρξαν δύο συμφωνίες μεταξύ ΜΚ2 και κατηγορούμενου 1. Επιπρόσθετα, γίνεται λόγος για κόστος. Έχουμε εξηγήσει προηγουμένως ότι η συμφωνία τεκμήριο 7 καθορίζει τιμή και όχι κόστος, ως ήταν η μη αποδεκτή θέση του ΜΚ2. Τέλος, δεν υπάρχει και συγκεκριμένη μαρτυρία ότι το κόστος οικοπεδοποίησης δεν υπερέβαινε τις €100.000. Τόσο η ΜΚ3 όσο και ο ΜΚ4 δέχθηκαν κατά την ένορκη μαρτυρία τους ότι ο κάθε επαγγελματίας μπορεί να χρεώσει όσα θέλει. Αποτελεί ζήτημα διαπραγμάτευσης. Ακόμα όμως και με τη μαρτυρία του ΜΚ4 ο οποίος είχε ετοιμάσει και σχετικό πίνακα, πέραν του ότι ανέφερε ότι για κάποια ποσά είναι αυτά που θα χρέωνε ο ίδιος δεχόμενος και πάλι ότι υπάρχουν και ποσά για έξοδα τα οποία δεν γνωρίζει ακριβώς πόσα είναι. Η θέση του ότι το ποσό που χρεώθηκε ο ΜΚ2 το βρίσκει υψηλό δεν μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα.

Συνεπώς ούτε και σε αυτή την κατηγορία μπορούμε να καταλήξουμε σε ενοχή του κατηγορούμενου 1.

Παραμένει προς εξέταση η κατηγορία 4 που αφορά και τους τρεις κατηγορούμενους και ότι αυτοί συνωμότησαν για να καταδολιεύσουν τον ΜΚ2 μέσω του τεκμηρίου 2 και να του αποσπάσουν τον ποσό των €436.800.

Στην υπόθεση **Λαζάρου v. Δημοκρατίας** (2010) 2 ΑΑΔ 633 με παραπομπή και στην **Gani v. Δημοκρατίας** (1991) 2 ΑΑΔ 134 επαναλήφθηκαν οι αρχές που έχουν τεθεί και εφαρμόζονται αναφορικά με την συνωμοσία.

«Η συνωμοσία, εκτός της ύπαρξης συμφωνίας, περιλαμβάνει και το στοιχείο της πρόθεσης (mens rea) και για τούτο, η Κατηγορούσα Αρχή θα πρέπει να αποδεικνύει όχι μόνο τη συμφωνία μεταξύ των κατ' ισχυρισμό συνωμοτών να εκτελέσουν ένα παράνομο σκοπό (αποδεικνυόμενης είτε με λόγια είτε άλλο τρόπο επικοινωνίας μεταξύ τους), αλλά επιπρόσθετα θα πρέπει να αποδεικνύει την πρόθεση στη σκέψη καθενός κατ' ισχυρισμό συνωμότη να εκτελέσει τον παράνομο σκοπό (R. v. Thompson, 50 Cr. App. R. 1).»

Το αδίκημα λοιπόν της συνωμοσίας συντελείται από τη στιγμή που δύο ή περισσότερα πρόσωπα συμφωνούν να διαπράξουν αδίκημα και προς στοιχειοθέτηση της απαιτείται η απόδειξη συμπληρωμένης συμφωνίας που αποτελεί ζήτημα πραγματικό το οποίο εξαρτάται από τα περιστατικά κάθε υπόθεσης. Απαιτείται περαιτέρω και η ένοχη διάνοια κάθε συνωμότη που συνίσταται στην πρόθεση εκτέλεσης του παράνομου σκοπού (βλ. **Dejan v. Δημοκρατίας** Ποιν. Έφεση 205/2017 ημερομηνίας 11/5/2022). Δεν είναι αναγκαίο για τη συμπλήρωση του αδικήματος να έχει τελεστεί οτιδήποτε άλλο πέραν από τη συμφωνία. Είναι δε αδιάφορο αν οι συνωμότες μετάνιωσαν, σταμάτησαν, παρεμποδίστηκαν, απέτυχαν ή δεν είχαν την ευκαιρία να προωθήσουν το σκοπό της συνωμοσίας. Ακόμα και σε περίπτωση που κατηγορούμενος αθωωθεί στην κατηγορία για διάπραξη ενός αδικήματος δεν έπεται ότι θα πρέπει να απαλλαγεί και στην κατηγορία για συνωμοσία διάπραξης εκείνου του αδικήματος (βλ. **Λαζάρου** (ανωτέρω)).

Για να κριθούν ένοχοι οι κατηγορούμενοι στην τέταρτη κατηγορία, θα πρέπει η κατηγορούσα αρχή να αποδείξει πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας συμφώνησαν να καταδολιεύσουν τον ΜΚ2. Θα πρέπει επίσης να αποδειχθεί και η ένοχη διάνοια του καθενός εξ αυτών προς επίτευξη του σκοπού της συμφωνίας. Το μέσο που στην υπό κρίση περίπτωση φέρεται να χρησιμοποιήθηκε για να εκτελέσουν τη συμφωνία του είναι το τεκμήριο 2.

Έχουμε καταλήξει πιο πάνω σε σχέση με τον κατηγορούμενο 1 ότι δεν αποδείχθηκε πρόθεση καταδολίευσης εκ μέρους του σε σχέση με τις υπόλοιπες κατηγορίες. Η αρχή βέβαια είναι ότι υπάρχει περίπτωση κατηγορούμενος να αθωθεί για τη διάπραξη του αδικήματος και να κριθεί ένοχος στο αδίκημα της συννομωσίας. Δεν είναι εδώ αυτή η περίπτωση. Το τεκμήριο 2 είναι αποτέλεσμα της συμφωνίας τεκμήριο 7 και καταρτίστηκε για καταβολή του ποσού από τον κατηγορούμενο 1 ο οποίος έλαβε το αντίστοιχο ποσό από τα παιδιά του κατηγορούμενους 2 και 3 για την πληρωμή της οικοπεδοποίησης. Ο ΜΚ2 ουδεμία επικοινωνία είχε με τους εν λόγω κατηγορούμενους αλλά ούτε και συναλλάχθηκε μαζί τους. Δεν υπάρχει μαρτυρία που να αποδεικνύει ότι ο κατηγορούμενος 1 συμφώνησε με τους κατηγορούμενους 2 και 3 να καταδολιεύσουν τον ΜΚ2 για να του αποσπάσουν το ποσό των €436.800. Η συννομωσία βέβαια μπορεί να εξαχθεί από τα περιστατικά της υπόθεσης χωρίς την ύπαρξη άμεσης μαρτυρίας περί συμφωνίας για διάπραξη αδικήματος πλην όμως εδώ τα γεγονότα όπως τα έχουμε παραθέσει και με τον τρόπο που εξελίχθηκαν δεν είναι δυνατόν να καταλήξουμε σε ύπαρξη της συμφωνίας που η κατηγορούσαν αρχή επικαλείται και με τον παράνομο σκοπό που εισηγείται ότι είχαν οι κατηγορούμενοι πρόθεση να εκτελέσουν.

Η τύχη της υπόθεσης έχει προδιαγραφεί. Πριν όμως την τελική κατάληξη μας θεωρούμε ορθό όπως εξετάσουμε και τα ζητήματα που έχουν εγερθεί από την πλευρά της υπεράσπισης.

Είναι εισήγηση των κατηγορούμενων, με παραπομπή και σε σχετική νομολογία, ότι υπάρχει κατάχρηση της διαδικασίας στη βάση (α) πολλαπλότητας των Δικαστικών διαδικασιών επί των ίδιων νομικών θεμάτων και (β) λόγω της αδικαιολόγητης καθυστέρησης υποβολής παραπόνου από τον ΜΚ2.

Στην υπόθεση **Διευθυντής Φυλακών v. Περέλλα** (1995) 1 ΑΑΔ 217 τέθηκαν τα εξής ως προς την κατάχρηση της Δικαστικής διαδικασίας:

«Η διαδικασία για την παρεμπόδιση, περιστολή, απόρριψη ή αναστολή διαδικασίας που συνιστά κατάχρηση των δικαιοδοσιών του Δικαστηρίου, εκπηγάζει από την ίδια τη φύση της δικαστικής λειτουργίας που έχει ως λόγο το δίκαιο και μέσω τους μηχανισμούς που προάγουν την κατ'οχυσή του. Γι' αυτό, η δικαιοδοσία για τη χρήση πρόσφορων μέσων για την παρεμπόδιση κατάχρησης των δικαιοδοσιών είναι σύμφυτη, ενυπάρχει σε κάθε Δικαστήριο, απόρροια της κυριαρχίας των Δικαστηρίων στους μηχανισμούς για την απονομή της δικαιοσύνης. Τα μέσα για την αποτροπή της κατάχρησης της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου, δε συναρτούνται με οποιοδήποτε συγκεκριμένο διάταγμα ή διατάγματα· μπορεί να προσλάβουν οποιαδήποτε μορφή που επιβάλλει η ανάγκη στη συγκεκριμένη περίπτωση για την περιφρούρηση του σκοπού για τον οποίο παρέχονται οι δικαιοδοσίες του Δικαστηρίου.»

Περαιτέρω στην υπόθεση **Artesa Trading Co Ltd v. Credit Bank of Moscow** Πολ. Έφεση Αρ.147/2012 ημερομηνίας 3/4/2018 τέθηκε ότι:

«Η έννοια της κατάχρησης δικαιοδοσίας, αλλά και διαδικασίας, είναι πολυσηχιδής στις εκφάνσεις της και, όπως έχει αναφερθεί στην **Γενικός Εισαγγελέας v. Tudor** (2011) 1 Α.Α.Δ. 1176, μια υπόθεση, που περιλαμβάνει βεβαίως και το στάδιο της έφεσης, δεν μπορεί να χρησιμοποιείται συνειδητά για αλλότριους σκοπούς. Το Δικαστήριο έχει πάντοτε την εξουσία καταστολής καταχρηστικών διαδικασιών ως μέρος της αυτονομίας και αυτοτέλειας της δικαστικής λειτουργίας, (**Έλληνας v. Δημοκρατίας** (1989) 2 Α.Α.Δ. 149 και **Εμπεδοκλής (Αρ. 3)** (2009) 1 Α.Α.Δ. 529). Κάθε αναφύμενο ζήτημα κατάχρησης δικαιοδοσίας και διαδικασίας εξετάζεται υπό το φως των συγκεκριμένων γεγονότων της υπόθεσης, δεδομένου ότι δεν μπορεί εκ προοιμίου να στεγανοποιηθεί εκείνη η συμπεριφορά που εξεταζόμενη κρίνεται ως καταχρηστική, (**Ηλία (Αρ.3)** (1995) 1 Α.Α.Δ. 786 και **Διευθυντής των Φυλακών v. Περέλλα** (1995) 1 Α.Α.Δ. 217).»

Έχουμε αναφέρει πιο πάνω ότι η εισήγηση της υπεράσπισης για κατάχρηση της διαδικασίας είναι διφυής με την πρώτη να αφορά την πολλαπλότητα των διαδικασιών. Αναπτύσσοντας τον λόγο αυτό οι συνήγοροι των κατηγορούμενων παρέθεσαν τις Δικαστικές διαδικασίες μεταξύ του ΜΚ2 και των κατηγορούμενων και τις αποφάσεις που εκδόθηκαν και που κατά τη θέση τους, εγείρεται κοινό νομικό θέμα ή ερμηνεία του ίδιου όρου.

Είναι γεγονός ότι μεταξύ των δύο πλευρών καταχωρίστηκε αρχικά η αγωγή 1216/2010 του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας στην οποία εκδόθηκε απόφαση που ήταν και το αντικείμενο στην Πολ.Έφεση 89/12 που και σ' αυτή τη διαδικασία εκδόθηκε απόφαση. Καταχωρίστηκε η αίτηση πτώχευσης με αριθμό 14/19 δια της οποίας εκδόθηκε διάταγμα πτώχευσης του ΜΚ2 και η ιδιωτική ποινική υπόθεση με αριθμό 4487/19 με κατηγορούμενο τον εδώ κατηγορούμενο 2, ο οποίος στις 18/2/2022 αθώωθηκε στην κατηγορία που αντιμετώπιζε. Παρά το γεγονός ότι όλες οι πιο πάνω διαδικασίες εκπηγάζουν από το έγγραφο τεκμήριο 2, εν τούτοις δεν μπορεί να γίνεται λόγος, ως η εισήγηση της υπεράσπισης, για κοινό νομικό θέμα ή ερμηνεία του ίδιου όρου ή ακόμα και επιδίωξη του ίδιου σκοπού. Να υπενθυμίσουμε καταρχάς ότι η αγωγή με αριθμό 1216/2010 καταχωρίστηκε ως ενάγοντες από τους εδώ κατηγορούμενους 2 και 3 οι οποίοι αξίωναν το ποσό του τεκμηρίου 2 ήτοι €436.800. Η αίτηση πτώχευσης με αριθμό 14/19 και πάλι καταχωρίστηκε από τους εδώ κατηγορούμενους 2 και 3 και οι οποίοι πέτυχαν την έκδοση διατάγματος πτώχευσης του ΜΚ2. Πέραν αυτών των Δικαστικών διαδικασιών ο κατηγορούμενος 2 καταχώρισε και την ιδιωτική ποινική υπόθεση με αριθμό 4523/19 αλλά καταχωρίστηκε και αίτηση για ακύρωση δόλιας μεταβίβασης. Οι διαδικασίες που ο ΜΚ2 καταχώρισε ήταν η ανταπαίτηση στην πιο πάνω αγωγή μετά τον αρχικό παραμερισμό της απόφασης που του επέτρεπε να καταχωρίσει υπεράσπιση και ανταπαίτηση και η ιδιωτική ποινική υπόθεση με αριθμό 4487/2019. Συνεπώς υπήρξαν και διαδικασίες που καταχώρισαν οι κατηγορούμενοι με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατόν να επικαλούνται κατάχρηση λόγω πολλαπλότητας των διαδικασιών. Επιπρόσθετα όμως, οι εν λόγω διαδικασίες δεν μπορούν να κριθούν ότι επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό ή έχουν κοινό νομικό θέμα έστω και αν πηγή τους είναι ένα συγκεκριμένο έγγραφο. Ακόμα και αν ο ΜΚ2 κατάθεσε ως μάρτυρας στις πιο πάνω διαδικασίες και η μαρτυρία του αξιολογήθηκε δεν συνεπάγεται και πάλι κατάχρηση της διαδικασίας ούτε το παρών Δικαστήριο θα υπεισέλθει και δεν θα θέσει ως υπόβαθρο της δικής του αξιολόγησης την αξιολόγηση μαρτυρίας που προέβηκε άλλο Δικαστήριο για την εκδίκαση άλλης φύσεως υπόθεση. Ούτε βέβαια θα κρίνει εκείνη τη διαδικασία κάτι που θα ξέφευγε των θέσμιων. Αυτό που στην υπό κρίση περίπτωση και στη βάση των κατηγοριών που

περιλαμβάνονται στο κατηγορητήριο, ο ΜΚ2 επιδιώκει είναι την καταδίκη των κατηγορούμενων για τα εν λόγω αδικήματα. Να προσθέσουμε εδώ ότι στην υπό κρίση περίπτωση ο ΜΚ2 κρίθηκε αναξιόπιστος μάρτυρας για τους λόγους που εξηγήσαμε. Αυτό όμως που κρίνεται είναι αν η εισηγούμενη πολλαπλότητα των διαδικασιών αποτελεί κατάχρηση της διαδικασίας και όχι στη βάση της αναξιοπιστίας του ΜΚ2.

Ερχόμαστε τώρα στο δεύτερο σκέλος της εισηγησης της υπεράσπισης, ότι δηλαδή υπάρχει καθυστέρηση τόσο στην υποβολή του παραπόνου από τον ΜΚ2 και καθυστέρηση στην δίωξη των κατηγορούμενων από την κατηγορούσα αρχή κάτι που είχε ως αποτέλεσμα την παραβίαση του δικαιώματος τους για εκδίκηση εντός εύλογου χρόνου.

Όντως το δικαίωμα εκάστου κατηγορουμένου σε διάγνωση της ποινικής του ευθύνης εντός εύλογου χρόνου αποτελεί συνταγματικό του δικαίωμα, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 30 του Συντάγματος. Τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του εύλογου χρόνου για τη διαπίστωση της ποινικής ευθύνης κάποιου κατηγορουμένου συνοψίζονται στη σχετική νομολογία. Ενδεικτικά παραπέμπουμε στις υποθέσεις **Μενελάου v. Αστυνομίας** (2004) 2 ΑΑΔ 407 και **Κάζανου v. Εφόρου Φόρου Προστιθέμενης Αξίας** Ποινική Έφεση 96/19, ημερομηνίας 28/7/2020. Στην απόφαση **Κάζανου** (ανωτέρω) με αναφορά στη πάγια νομολογία υποδείχθηκαν οι τρεις παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για την κρίση περί της ύπαρξης καθυστέρησης. Συγκεκριμένα λέχθηκαν τα ακόλουθα:

«Στην Procurator Fiscal v. Watson (2002) 4 All E.R. 1 (απόφαση της Δικαστικής Επιτροπής του Ανακτοβουλίου) αναφέρθηκε ότι η προσέγγιση υπό του Δικαστηρίου τυχόν παραβίασης του δικαιώματος για δίκη εντός εύλογου χρόνου θα πρέπει να αφορά τρεις παράγοντες και οι οποίοι θα πρέπει να εξετάζονται: (α) η πολυπλοκότητα της υπόθεσης, (β) η συμπεριφορά του Κατηγορουμένου και (γ) ο τρόπος χειρισμού της υπόθεσης υπό τις διοικητικές και δικαστικές αρχές.»

Επιπλέον, στην υπόθεση **Γενικός Εισαγγελέας v. Ευσταθίου** (2009) 2 ΑΑΔ 376, υπεδείχθη ότι η διαπίστωση της ενδεχόμενης παραβίασης του θεμελιώδους δικαιώματος ενός κατηγορούμενου για δίκη εντός εύλογου χρόνου δεν εξετάζεται *in abstracto*, αλλά τίθεται υπό τη βάσανο του συνυπολογισμού ύπαρξης και άλλων παραμέτρων, που να δείχνουν ότι υπό τις περιστάσεις δεν μπορεί να διεξαχθεί δίκαιη δίκη. Αποτελεί θεμελιακή νομολογιακή αρχή πως όταν ο κατηγορούμενος ευθύνεται για την καθυστέρηση δεν μπορεί να επικαλείται παραβίαση του δικαιώματος δίκης εντός εύλογου χρόνου με βάση το άρθρο 30 του Συντάγματος (βλ. **Γενικός Εισαγγελέας v. Βαρνάβα** (1999) 2 ΑΑΔ 638, **Κουλλαπής v. Αστυνομίας** (2000) 2 ΑΑΔ 273, και **Πέτρου v. Δήμου Γεροσκήπου**, Ποινικές Εφέσεις 141 και 142/2021, ημερομηνίας 20/12/2023).

Στο σύγγραμμα του Λ.Α Σισιλιάνου **Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2^η έκδοση, σελ. 297–298, τίθεται ότι στις ποινικές υποθέσεις για σκοπούς εξέτασης του κατά πόσο έγινε σεβαστή η εγγύηση του εύλογου χρόνου, το επίμαχο χρονικό διάστημα, κατά κανόνα, λήγει με την έκδοση της απόφασης εκείνης που κρίνει το βάσιμο της κατηγορίας και εφόσον είναι καταδικαστική, προσδιορίζει την ποινή.

Στην εδώ περίπτωση, η υπεράσπιση, καθορίζοντας την παραβίαση του δικαιώματος των κατηγορούμενων, τον συνοψίζει στον χρόνο που παρήλθε από την φερόμενη διάπραξη του αδικήματος μέχρι την καταγγελία από τον ΜΚ2 και στο χρόνο που απαιτήθηκε από την κατηγορούσα αρχή για την καταχώριση του κατηγορητηρίου. Η τελική εισήγηση του είναι ότι δεν δόθηκε ο οποιοσδήποτε σοβαρός λόγος για την καταγγελία ή και την δίωξη μετά παρέλευση 13 και πλέον ετών μετά που έλαβαν χώρα τα επίδικα γεγονότα.

Δε υπάρχει αμφιβολία και αποτελεί και εύρημα του Δικαστηρίου, ότι τα γεγονότα που περιβάλλουν την υπόθεση διαδραματίστηκαν περί το 2008 με την υπογραφή των τεκμηρίων 2 και 7. Η καταγγελία έγινε το 2019 δηλαδή μετά παρέλευση 11 ετών. Ο χρόνος αυτός επουδενί δεν μπορεί να κριθεί ότι είναι λίγος. Η δικαιολογία που ο ΜΚ2 πρόταξε ότι δηλαδή περίμενε την εξέλιξη των αστικών διαδικασιών στερείται λογικού υποβάθρου και δεν έχει γίνει δεκτή από το

Δικαστήριο. Από τη στιγμή που, κατά τη θέση του, αντιλήφθηκε ότι εξαπατήθηκε θα έπρεπε να προβεί σε καταγγελία. Αυτό όμως το στοιχείο από μόνο του δεν αποβαίνει μοιραίο ως προς το δικαίωμα των κατηγορούμενων για δίκη εντός ευλόγου χρόνου. Θα πρέπει, σύμφωνα με τις νομολογιακές αρχές, η παραβίαση του να κρίνεται έχοντας υπόψη και άλλες παραμέτρους όπως ο επηρεασμός στην υπεράσπιση του κατηγορούμενου έτσι που να πλήττεται η διεξαγωγή δίκαιης δίκης. Στην υπό κρίση περίπτωση δεν έχει τεθεί οτιδήποτε που θα δημιουργούσε έστω και την υποψία ότι η πάροδος αυτού του ομολογουμένως μεγάλου χρονικού διαστήματος, επηρέασε το δικαίωμα αυτό των κατηγορούμενων. Άλλωστε οι εκατέρωθεν καταχωρίσεις Δικαστικών διαδικασιών τους ανάγκασε, κατά κάποιο τρόπο, να είναι σε εγρήγορση και να διατηρήσουν την μνήμη τους ως προς τα γεγονότα αλλά και τα έγγραφα που ήταν αναγκαία για προώθηση των θέσεων τους. Αυτά τέθηκαν και ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου με τους κατηγορούμενους να αντεξετάζουν τους ΜΚ προβάλλοντας τις θέσεις τους χωρίς να προκύψει κάτι που να καταδεικνύει έστω και στο ελάχιστο ότι λόγω παρέλευσης του χρόνου αυτού επηρεάστηκαν τα δικαιώματά τους.

Ως προς τον χρόνο τώρα που απαιτήθηκε για καταχώριση της υπόθεσης από πλευράς κατηγορούσας αρχής και πάλι η εισήγηση της υπεράσπισης δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Έχουμε αναφέρει ότι η καταγγελία στην αστυνομία έγινε το 2019 με την ΜΚ1 να αναλαμβάνει τη διερεύνηση της την 21/3/2019. Έλαβε κατάθεση από τον ΜΚ2 τον Μάϊο του ίδιου έτους. Λόγω του ότι η υπόθεση αφορούσε αγορά ακίνητης περιουσίας στη Ρουμανία με εμπλεκόμενη εταιρεία του ΜΚ2 εγγεγραμμένη στη Ρουμανία ετοίμασε Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας που επικυρώθηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λάρνακας στις 11/11/2019. Παρέλαβε πρωτότυπα έγγραφα από τις αρχές της Ρουμανίας, σε σχέση με το αίτημα των Κυπριακών αρχών στις 3/9/2021 και στις 14/12/2021 παρέλαβε τα αποτελέσματα των ζητούμενων ερευνητικών μέτρων. Την 31/1/2022 έλαβε και ανακριτική κατάθεση από τη κατηγορούμενη 3. Η υπόθεση καταχωρίστηκε ενώπιον του παραπέμποντος Δικαστηρίου στις 10/10/2022. Υπό τα πιο πάνω δεδομένα και έχοντας κατά νουν ότι θα έπρεπε να ζητηθούν και να ληφθούν πληροφορίες από άλλη χώρα μέσω Ευρωπαϊκής Εντολής Έρευνας, με τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτής να μην εξαρτώνται από τις Κυπριακές ανακριτικές αρχές αλλά απαιτείτο και η εξασφάλιση εγγράφων και στοιχείων

όπως εμβάσματα που έγιναν από τράπεζες σε άλλες χώρες μαζί με το ανακριτικό έργο που έπρεπε να διεκπεραιωθεί εντός της Κύπρου δεν θεωρούμε ότι με το χρόνο που αναλώθηκε από την στιγμή της καταγγελίας μέχρι και την καταχώριση του κατηγορητηρίου ότι υπήρξε παραβίαση του δικαιώματος των κατηγορούμενων για δίκη εντός ευλόγου χρόνου. Δεν διαφωνούμε με την υπεράσπιση ότι ο χρόνος των 13 ετών είναι αντικειμενικά ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα πλην όμως υπό τα περιστατικά της παρούσας υπόθεσης μόνο το στοιχείο αυτό δεν επαρκεί για να οδηγήσει στο αποτέλεσμα που οι κατηγορούμενοι επιθυμούν.

Συνεπώς η εισήγηση της υπεράσπισης δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

Αποτελέσει επίσης εισήγηση της υπεράσπισης των κατηγορούμενων ότι η μαρτυρία του ΜΚ2, με παραπομπή σε συγκεκριμένα σημεία της κατάθεσης του, ότι δεν θα πρέπει να γίνει δεκτή καθότι συνιστούν εξωγενή μαρτυρία σε σχέση με τους όρους της συμφωνίας τεκμηρίου 7.

Το ζήτημα αυτό καθίσταται μόνο ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος ενόψει της αξιολόγησης της μαρτυρίας του ΜΚ2 και απόρριψη αυτής ως αναξιόπιστης και που σχετίζεται με την από μέρους του υπογραφή του τεκμηρίου 7.

Είναι γεγονός όμως ότι ο γενικός κανόνας είναι ότι όταν μια συμφωνία αποτυπώνεται σε έγγραφο δεν επιτρέπεται η εξωγενής μαρτυρία για να αντικρούσει, προσθέσει ή αφαιρέσει στους όρους της (βλ. **Καλησπέρας v. Δρυάδη** (1998) 1B AAD 867). Εξωγενής μαρτυρία όμως μπορεί να επιτραπεί αν η συμφωνία ήταν αποτέλεσμα απάτης (βλ. **Μανρου v. Theodorou** (1984) 1 CLR 635, **Κουλέρμου v. Αστυνομίας** Ποιν. Έφεση 179/2025 ημερομ. 20/7/2018). Οι κατηγορίες που οι εδώ κατηγορούμενοι αντιμετωπίζουν περιέχουν το στοιχείο της ψευδούς παράστασης ως προς την υπογραφή του τεκμηρίου 2 που συνδέεται με την υπογραφή του τεκμηρίου 7 και έχει σχέση με το κόστος οικοπεδοποίησης. Συνεπώς και εφόσον υπήρχε ισχυρισμός ως προς αυτό το στοιχείο θεωρούμε ότι ο ΜΚ2 θα μπορούσε να αναφερθεί με τη μαρτυρία του σε αυτό.

Καταληκτικά η κατηγορούσα αρχή απέτυχε να αποδείξει την υπόθεση της και την ενοχή των κατηγορούμενων πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας γεγονός που αφήνει το κατηγορητήριο στο σύνολο του έκθετο σε απόρριψη.

Οι κατηγορούμενοι 1, 2 και 3 αθώνονται και απαλλάσσονται στις κατηγορίες που αντιμετωπίζουν.

(Υπ.)

Α. Μουγής, Π.Ε.Δ.

(Υπ.)

Μ. Χριστοδούλου, Α.Ε.Δ.

(Υπ.)

Μ. Α. Λοΐζου, Ε.Δ.

Πιστό Αντίγραφο

Πρωτοκολλητής